גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ

נִפְלָאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

יש שלשה שלבים:
אמונה־מלחמה־נצחון — ההתחלה של הכל היא אמונה בה',
אחר כך האמונה נותנת לנו כח להלחם בעצמנו.
ידיו של משה הפרושות בתפלה נותנות כח להלחם
ומאמנות את ידינו שלנו להלחם.
וכשנלחמים כדבעי מתוך אמונה מגיעים בעזרת ה' לנצחון המוחלט.

[מתוך השיעור 'אמונה, מלחמה ונצחון בדרך לגאולה']

פינחס תשפ"ו

פינחס ה'תשפ"ו

04 **"בכל מאדך"**
לימוד במאמר ד"ה "מה טֹבו" תרפ"ט
בירורים, יחודים, נסיונות וחוק הגיוס

07 **אמונה, מלחמה ונצחון בדרך לגאולה**
המשך התבוננות
בחשיבות האמונה בצבא
שלבי האמונה בפרק קמ"ז בתהלים
והצהרת האמונה – "שמע ישראל"

17 **בנין קומת משיח**
מאור עינים פינחס
יחוד אליהו הנביא ומשיח

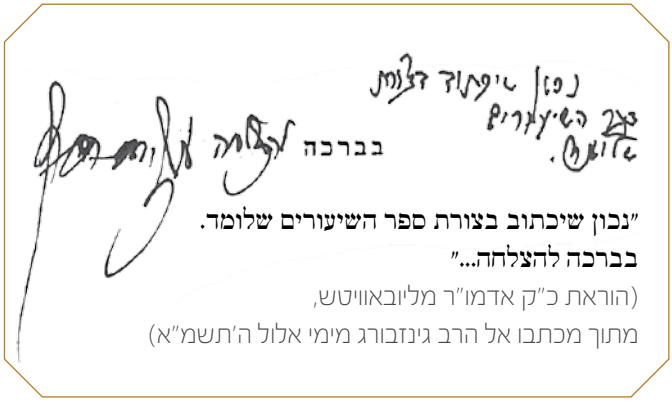
25 **הסיפור החסידי**
תספורת להשבת השפיות
רבי שלמה מקרלין

27 **מענות ותשובות**
תשובות הרב לשואלים
בירור ותיקון ההומאופתיה

29 וַיַּאֲבֵד עֵינָבָיִם
סוֹתֵר עַל מָנָת לִבְנוֹת
רָזִי יְסַפֵּר לָנוּ לָמָּה הָרַב יָצָא בְּאֶמְצַע
הַשִּׁעוּר וְאֵיךְ זֶה קָשׁוּר לִימֵי בֵּין הַמְּצָרִים

העלון מופק ע"י עמותת
אוהבים להיות יהודים.
לקבלת השיעורים במייל
ולהצטרפות לצוות המפיצים:
itiel@pnimi.org.il
עריכה: אביב מויאל
עיצוב: דעה אביחיל
מערכת: הרב יוסף פלאי,
בעז יעקבי ואיתיאל גלעדי
עריכת מקורות: ישראל כץ, מנחם־
זאב וינגורט, יוחאי אלימלך רווה

"נכון שיכתוב בצורת ספר השיעורים שלומד.
בברכה להצלחה..."
(הוראת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש,
מתוך מכתבו אל הרב גינזבורג מימי אלול ה'תשמ"א)

ב"ה

הקדמת המערכת

שבת שלום לכל קוראי **נפלאות**, בתוך כל בית ישראל.

שלשה שיעורים השבוע בגליון: שיעור על עבודות ה**בירורים־יחודים־נסיונות**, שיעור המשך על **חשיבות האמונה בצבא** ושיעור ב**מאור עינים** על הפרשה. שימו לב שב**שני השיעורים הראשונים** תוכלו למצוא קדימונים להתוועדות **הילולת בעל אור החיים הקדוש** – שהתקיימה בליל ירידת הגליון לדפוס ואי"ה נקווה שהיא תופיע בגליון הבא – וגם 'נגיעות' בנושא החם של **הגיוס** (כפי שהובלט בגב הגליון).

בשיעור הראשון – **"בכל מאדך"** – שנמסר לרגל **חג הגאולה של הרבי הריי"צ** יב־יג תמוז, נלמד מאמר של בעל הגאולה, ובו, תוך כדי נגיעות אקטואליות, באר הרב את עבודות הנסיונות, בירורים ויחודים. **קצר ומתוק**.

השיעור השני – **אמונה, מלחמה ונצחון בדרך לגאולה** – הוא **המשך** לשיעור על חשיבות האמונה בצבא מהגליון הקודם [שיעור שעורר ענין רב וגרר תגובות נלהבות]. הוא מוצא את כל **חמשת שלבי ביאת המשיח** בפרק קמז בתהלים (הפרק החדש של הרבי הריי"צ), עם תובנות מרתקות על בנין ירושלים, וגם מרחיב ומעמיק בצורך **לייסד את כל הלחימה על יסוד של אמונה** (בריש גלי).

השיעור השלישי – **בנין קומת משיח** – הוא מדור מאור עינים **מיוחד**, העוסק בעבודת גילוי ניצוץ משיח שבכל יהודי, הבונה את קומת המשיח הכללית.

לא זכיתם להגיע ל**התוועדות השבוע** בישיבת חומש? הייתם ואתם רוצים עוד **טעימה** מהדיבורים, המראות והניגונים? הכנסו לאתר הקהילתי שלנו בכתובת derechaim.info

שבת שלום ומבורך,
המערכת

סדר הלימוד לשבוע פרשת **מטות־מסעי** הבעל"ט:
נ"ך יומי – נחמיה פרקים ז־יג; **משנה – מנחות** פרק ז.

שיעור

בירורים, יחודים, נסיונות וחוק הגיוס

"בכל מאדך"

קיצור מהלך השיעור

בחג הגאולה של הרבי הריי"צ, יב־יג תמוז, נלמד מאמר שלו לתאריך זה – **ד"ה "מה טבו" תרפ"ט**. לבו של המאמר עוסק בעיקר במשמעות המיוחדת של **עבודת הנסיונות**, ובתוך ביאור הדברים – יריעה רחבה ומרתקת בפני עצמה – עלתה הפנינה שלפנינו. חלקה הראשון נוגע באקטואליה של **חוק הגיוס** (מזוית מסוימת, בלי לפרוש דעת־תורה ביחס הנכון לגיוס לצבא בזמננו) ו**בקריאה השמימית** שיש בו ליושבים **באהלה של תורה**. חלקה השני הוא ביאור יסודי ביחס בין **עבודת הבירורים**, **עבודת היחודים ועבודת הנסיונות**, עם כוונה יפהפיה ועמוקה ב**קריאת שמע**.

התגובה לנסיון – הגברת לימוד התורה

הרבי הריי"צ, בעל יום ההולדת והגאולה, מסביר במאמר שבעוד בעבודת הבירורים יש ניצוץ שבוי שצריך להוציא אותו דרך התעסקות בדבר המתברר (ה'חפצא') — האוכל או השתיה, לדוגמה — בעבודת הנסיונות אין להתעסק כלל עם מה שמפריע וכל העבודה היא בתוך האדם עצמו (ה'גברא'), להתגבר על ההפרעות ולעסוק בעבודת ה' שלו:

...**ולזאת הנה כל העבודה הוא לעמוד בנסיון בפועל, וכמו כאשר מונעים מללמוד או להתפלל צריכים לעמוד בנסיון בפועל, ולא בדרך מלחמה היינו לא בדרך טענה ומענה כ"א ללמוד ולהתפלל ולהתנהג בדרכי התורה ומצוה, וכ"ז בתוקף גדול ובחיות פנימי שהוא תוקף העצמי בלי שום טענה ומענה כלל שבזה דוקא מתגברים על הנסיונות...**

יש כאן ווארט מאד חשוב מה עושים כשיש נסיון בפועל. נקח כדוגמה משהו אקטואלי — חוק גיוס שלא על פי תורה[א], שמכוון באיזה מקום לבטל את לימוד התורה. מה עושים? הפגנות? נותנים מכות? הוא אומר 'לא! הנסיון הוא קריאה מהשמים'.

נרשם ע"י איתיאל גלעדי. מוצאי שבת בלק, אור לי"ג תמוז תשפ"ו – כפ"ח.

א ואין כאן המקום להאריך ביחס הנכון על פי תורה ללימוד התורה ולגיוס לצבא – ראה גם חוברת צו השעה – טיפול שרש עמ' קיח־קיט, חוברת לקראת מלכות ישראל א מאמר "חילי משה" ו"עוד לאלוה מילין" בע"ה.

מה משמעות העובדה שיש בג"ץ, או מישהו אחר, שרוצה לבטל מצוות, לבטל לימוד תורה או כיוצא בזה? הרי הכל מן השמים, הם רק בובות. כדאי לעשות אנימציה של כל השופטים, של כל היועצים — היועצת המשפטית וכו' וכו' — כבובות שה' משחק איתן. למה הוא נותן להן את ה"חוצפה יסגי"[ב] של עקבתא דמשיחא, לנגד את התורה והתפלה? כדי לתת לנו תוכחה. הסברנו לאחרונה שהתגובה צריכה להיות להתחזק בקירוב לבבות לאבינו שבשמים, מתוך אהבת ישראל — זהו הנצחון האמתי נגד הקליפות האלה. עכשיו אנחנו אומרים שבעצם יש בנסיון תוכחה מן השמים. צריך להבין שכמה שלומדים תורה בישיבות — הכל טוב ויפה, אבל זהו לא לימוד שנקרא עמידה בנסיון. הנסיון של הלעומת־זה את לימוד התורה אומר שלא התחזקת מספיק בלימוד התורה, לא למדת את התורה בבחינת "בכל מאדך".[ג]

> כמה שלומדים תורה בישיבות – הכל טוב ויפה, אבל זהו לא לימוד שנקרא עמידה בנסיון. הנסיון של הלעומת־זה לבטל את לימוד התורה אומר שלא התחזקת מספיק בלימוד התורה, לא למדת את התורה בבחינת "בכל מאדך"

> צריך לעבוד את ה' עם שניהם יחד, שגם הנפש הבהמית, התאוות החיצוניות, הכל יחזור לעבוד את ה' באהבה. הדבר הזה הוא אפשרי, אחרת הוא לא היה נמצא בתורה

לך הוי מודה לו במאד מאד"[ד]), השיא של שלש האהבות. כשאני מגלה בעמידה בנסיון את ה"מאד" שלי — שעבורי הוא בלי־גבול, אבל הוא כמובן אנושי ומוגבל ("מאדך" שלך בלבד[ה]) — הקב"ה מגלה, מדה כנגד מדה, את ה"מאד" שלו, הבלי־גבול האמתי (נושא ההפכים, הכולל את הגבול והבלי־גבול יחד[ו]).

את 'עבודת הנסיונות'[ח] מתארים הרבה פעמים[ט] — כולל במאמר זה — כניגוד ל'עבודת הבירורים' ואנחנו מכירים גם את המושג 'עבודת היחודים'. מתבקש להסביר בתוך שלש האהבות גם מה הם בירורים ומה הם יחודים:

את "בכל לבבך" מפרשים במשנה "בשני יצריך, ביצר טוב וביצר רע" — צריך לעבוד את ה' עם שניהם יחד, שגם הנפש הבהמית, התאוות החיצוניות, הכל יחזור לעבוד את ה' באהבה. הדבר הזה הוא אפשרי, אחרת הוא לא היה נמצא בתורה. זהו סוג של אתהפכא, שהיא מצוה מפורשת — המדרגה הכי

"בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך" – יחודים, בירורים ונסיונות

יש שלש אהבות — "ואהבת את הוי' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך". ההתמודדות עם הנסיונות היא בגדר "בכל מאדך" (כפירוש חז"ל במשנה[ז] "בכל מדה ומדה שהוא מודד

ב ע"פ סוטה מט, ב.
ג דברים ו, ה (וראה צדקת הצדיק אות רכד).
ד ברכות פ"ט מ"ה.
ה וראה גם ספר היראה לרבינו יונה ועטרת צבי (מורגנשטרן) פרשת נח תרס"ט.
ו דרך חיים שער התפלה פל"א; דרך מצותיך שרש מצות התפלה פט"ז. ובכ"מ.
ז ראה אשא עיני מאמר "שלשה חושים" (ובפרט בסעיף ד).
ח במשפטים אחרים במאמר משמע שאפילו המונח 'עבודה' לא בדיוק מתאים כאן, משום שזו מדרגה שלמעלה מעבודה, ואכמ"ל.
ט לקו"ת פרשת ראה ד"ה "אחרי" וביאורו; דרך מצותיך ד"ה "אחרי ה"א" (קפה, ב); ד"ה "כי מנסה" תש"ח; ד"ה "נתת ליראיך" תרצ"ג; ד"ה "נתת ליראיך" תשי"א.
י ראה הטבע היהודי מאמר "תיקון הדעת" פ"ב (עמ' רב).

על ידי אתכפיא אני מוציא את הניצוץ מתוך האוכל, על ידי שאני מוכן למות – להמית את הנפש שלי, את הרצון שלי – בשבילך, ה' יתברך

עבודת "בכל לבבך" היא לקחת את הנפש הבהמית ולחבר־לייחד אותה עם הנפש האלקית ועבודת "בכל נפשך" היא להרוג את הנפש הבהמית כדי לשחרר את הניצוץ שבפנים

נמוכה באהבת ה'. האם זו עבודת הבירורים או עבודת היחודים? נראה שזו עבודת היחודים — היחוד כאן הוא של שתי הנפשות. בע"ה אמרנו[יא] שנרחיב יותר בט"ו תמוז, שלפי האור החיים הקדוש[יב] הנפש האלקית והנפש הבהמית הן ביחד באדם, מאז ומתמיד. זהו יחוד, לגלות את היחוד הפנימי של "אדם ובהמה תושיע הוי'"[יג] — ה' מושיע, ממשיך את גילוי הישועה, **שע** נהורין, לאחד שהוא גם אדם וגם בהמה, ויודע טוב־טוב שהוא גם **אדם** וגם **בהמה**, גם שם **מה** וגם שם **בן**[יד]. זו עבודת היחודים, שלפי חז"ל היא פירוש של "בכל לבבך" — לייחד את שני הלבבות.

על "בכל נפשך" מפרשים במשנה "אפילו נוטל את נפשך". איזו עבודה היא זו? עבודת האתכפיא. "נפשך" היא הרצון שלך[טו], ומתוך אהבת ה' אני מבטל את רצוני לרצון ה' ("בטל רצונך מפני רצונו"[טז]). זו עבודת הבירורים כפשוטו, על ידי אתכפיא אני מוציא את הניצוץ מתוך האוכל, על ידי שאני מוכן למות — להמית את הנפש שלי, את הרצון שלי — בשבילך, ה' יתברך. עבודת "בכל לבבך" היא לקחת את הנפש הבהמית ולחבר־לייחד אותה עם הנפש האלקית ועבודת "בכל נפשך" היא להרוג את הנפש הבהמית כדי לשחרר את הניצוץ שבפנים.

יש כאן צירוף מיוחד: הכל מתחיל מיחוד ("בכל לבבך"), ממשיך בבירור ("בכל נפשך") ובסוף כח העמידה בנסיון ("בכל מאדך"), שהוא משהו אחר לגמרי. דווקא מדרגת "בכל מאדך" היא "עושין רצונו של מקום"[יז]. מי שלא עובר את הצרות והנסיונות ועומד בהם לא עשה רצונו של מקום.

וגימטריא מופלאה ביותר לסיום: שלש המדרגות — **יחודים־ברורים־נסיונות** — עולות בדיוק "**שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד**"[יח]! פלאי פלאים. לכן אחרי הפסוק "שמע ישראל" בא הציווי "ואהבת את הוי' אלהיך בכל לבבך [יחודים] ובכל נפשך [ברורים] ובכל מאדך [נסיונות]".

יא ראה בשיעור שבת יב תמוז – נדפס לקמן בגליון.

יב ראה בפירושו לבראשית כח, יד שנלמד בארוכה בהתוועדות ט"ו תמוז (וראה גם בפירושו על ויקרא יב, ב).

יג תהלים לו, ז.

יד ראה דרך חיים שער התשובה פכ"א.

טו ראה תפארת יהונתן ו, ה; מאמרי אדה"ז תק"ע ד"ה "אחת היא יונתי"; אוה"ת תרומה עמ' א'שסח; במדבר עמ' קמב. ובכ"מ.

טז אבות פ"ב מ"ד.

יז ברכות לה, ב. ראה מהרש"א חדא"ג ד"ה "שנאמר ואספת דגנך".

יח דברים ו, ד.

שיעור

המשך התבוננות בחשיבות האמונה בצבא

אמונה, מלחמה ונצחון בדרך לגאולה

קיצור מהלך השיעור

השיעור שפורסם שבוע שעבר – על הרצאתו של ראש המוסד החדש, האלוף **רומן גופמן** – עורר ענין רב בקרב הקוראים וזכה לתגובות נלהבות. השיעור שלפנינו – התוועדות י"ב תמוז מהשבת האחרונה – מהווה המשך שלו ובא לחדד את תפקיד **האמונה בבנין צבא** נלחם ומנצח.

פרק א של השיעור מתבונן בפרק **קמז בתהלים** – הנאמר מדי יום ביומו בפסוקי דזמרה – וחושף בתוכו את **תהליך הגאולה**. הפסוק **"בונה ירושלם הוי' נדחי ישראל יכנס"** עוסק באופן מובהק ב**בנין המקדש וקיבוץ גלויות**, שתים מפעולות המשיח, והוא מזמין לחפש את כל **שאר תהליך הגאולה** בתוך הפרק. דגש מיוחד מושם בדברים על **מלחמותיו של המשיח**, הנובעות מתוך אמונה, ועל פרק יח בתהלים – הפרק של **המתגייסים**. **פרק ב** של השיעור מתמקד עוד יותר בנושא, פותח במקומה של הצהרת האמונה **"שמע ישראל" בצבא היהודי** – עם סגולה ל**חיזוק הצבא** שכל אחד יכול ליישם – ומעמיק בתהליך של **אמונה־מלחמה־נצחון**.

א. תהליך הגאולה בתהלים קמז

גוט שבת, גוט יום טוב! היום יום ההולדת וחג הגאולה של הרבי הריי"צ. מי שאומר את פרק התהלים של הרבי הריי"צ, לפי מנהג הבעל שם טוב[א], מתחיל להגיד היום את פרק קמז[ב] — נסתכל בתוך הפרק הזה.

"ימי שנותינו בהם"

הגאולה של הרבי הריי"צ היתה ביום הולדת **מז**. כמו שהזכרנו הרבה פעמים[ג], כתוב[ד] ש־**מז** ממוצע כל אות ב־**אמת** (**אהיה** ברבוע) הוא **קמז**, ודוק.

נרשם (מהזכרון) ע"י איתיאל גלעדי. שבת בלק, י"ב תמוז תשפ"ו – כפ"ח.

א ראה ספר המאמרים קונטרסים ח"ג עמ' כג; אגרות קודש מוהריי"צ ח"י עמ' נג; קובץ מכתבים לתהלים עמ' 214, וש"נ.

ב כמספר, **קמז** (ז"פ **אהיה**) הוא שנות חיי **יעקב** (ז"פ **הוי**'). על יעקב נאמר "תתן אמת ליעקב" (מיכה ז, כ), כאשר

ג ראה לדוגמה שיעורי י"ב תמוז תשע"ב, תשפ"ג ותשפ"ד; ז' שבט תשע"ט, תש"פ ותשפ"א ועוד.

ד ראה גם מגלה עמוקות רנ"ב אופנים אופן קנ; ספר התולדות אדמו"ר מוהר"ש עמ' 22.

הוא אחד מאורכי החיים בפסוק "ימי חיינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה"[ה] — יש משך חיים של "**בהם**" שנים, יש של "שבעים שנה" ויש של "שמונים שנה". ביום הולדת **מז** של הרבי הריי"צ היה 'דיון' האם הוא השלים את התיקון שלו, ויחיה "**בהם**" שנים, או שהוא עוד לא סיים וצריך להמשיך לחיות. בסוף הוא זכה ל"שבעים שנה" — נתנו לו עוד 23 שנים להשלים את תפקידו בעולם. מה קרה אצל הבעל שם טוב ביום הולדת **מז**? נולד אדמו"ר הזקן[ו].

יש קשר עצמי בין הנפש האלקית של האדם לנפש הבהמית שלו – שייכות ביניהן עוד לפני ירידת הנשמה לגוף

אחת הדמויות העיקריות של "**בהם**" שנים היא בעל אור החיים הקדוש[ז], שיום ההילולא שלו חל יומיים אחרי יב־יג תמוז — לפי הקביעות של השנה הזו, יב תמוז, יום ההולדת של הרבי הריי"ץ, הוא השבת בה מברכים את יום ההילולא של בעל אור החיים הקדוש.

בתניא כתוב שהבינוני מזוהה עם הנפש הבהמית שלו – זה לא לגריעותא, זה למעליותא, יש קשר עצמי לאדם עם הנפש הבהמית שלו

כמו שנסביר בעזרת ה' באריכות בהילולא, מי שחי "**בהם**" שנים אלו צדיקים שקיימו בעצמם "ולבי חלל בקרבי"[ח], תקנו לגמרי את הנפש הבהמית[ט] ("בהם" הוא השרש של בהמה[י]). בעל אור החיים מסביר[יא] שיש קשר עצמי בין הנפש האלקית של האדם לנפש הבהמית שלו — שייכות ביניהן עוד לפני ירידת הנשמה לגוף. יש בגמרא[יב] מחלוקת האם היצר הרע ניתן באדם "משעת יצירה" (יצירת הולד) או "משעת יציאה" (הלידה). רבי אומר שם משעת יצירה ואנטונינוס אומר ש"אם כן בועט במעי אמו ויוצא" ורבי מודה לו ש"משעת יציאה", אומר שלמד זאת מאנטונינוס ומוסיף ש"מקרא מסייעו" (שם מובא הפסוק "לפתח חטאת רֹבֵץ"[יג] ובירושלמי[יד] ובמדרש[טו] גם הפסוק "כי יצר לב האדם רע מִנְּעֻרָיו"[טז], "משעה שננער ממעי אמו"). אנטונינוס מבין ביצר הרע של מי שבועט במעי אמו ויוצא... בכל אופן, ודאי יש אמת גם בדעת רבי הראשונה, רק שזהו לא יצר הרע שבועט במעי אמו — ככל שהיצר יורד הוא מתגשם, אבל יש שרש של הנפש הבהמית כבר במקור.

בתניא כתוב[יז] שהבינוני מזוהה עם הנפש הבהמית שלו — זה לא לגריעותא, זה למעליותא, יש קשר עצמי לאדם עם הנפש הבהמית שלו. הנפש האלקית יורדת לעולם כדי לברר ולתקן אותה[יח] באתכפיא ואתהפכא של עבודת ה**בינוני** (בגימטריא **בן־עבד** — בן מצד הנפש האלקית ועבד מצד הנפש הבהמית). ועוד, ועיקר, השרש האמתי של הנפש הבהמית הוא מעל לשרש הנפש האלקית, בסוד ה"בהמה רבה שלפני האצילות", כמבואר בתניא[יט] (בעבודה — "בהמות הייתי עמך. ואני תמיד עמך"[כ], מצד הבהמה שבי דווקא). הכל בסוד "אדם ובהמה

ה תהלים צ, י.
ו ראה לדוגמה שיחת ח"י אלול תש"ד. ובכ"מ.
ז ראה גם בשיעור הנ"ל הערה ג.
ח תהלים קט, כב.
ט ראה תניא פי"ג.
י וראה בקונקורדנציית היכל הקודש (מנדלקורן) ערך 'בהמה'.
יא ראה בפירושו לבראשית כח, יד שנלמד בארוכה בהתוועדות ט"ו תמוז (וראה גם בפירושו על ויקרא יב, ב).
יב סנהדרין צא, ב.
יג בראשית ד, ז.
יד ראה ירושלמי ברכות פ"ג ה"ה.
טו בראשית רבה לד, י. ובכ"מ.
טז בראשית ח, כא.
יז פכ"ט.
יח ראה לקו"ת שה"ש לה, א. ובריבוי מקומות.
יט פמ"ו.
כ תהלים עג, כב־כג.

תושיע הוי'"[כא], אדם שמתעלה לבחינת בהמה[כב] (בלשון הקבלה, **בהמה** היינו **אדם** שמוסיף לעצמו **ז** תקוני גלגלתא, וד"ל), באמונה פשוטה שמעל לשכל האדם. זהו אחד מהחידושים העיקריים של בעל יום ההולדת ויום הגאולה, שדווקא עבודת האתכפיא, כשור (בהמה) לעול, מביאה לבסוף לעבודת האתהפכא, התכלית של "אתם קרוים 'אדם'"[כג], סוד "מותר האדם מן הבהמה אין"[כד] (יתרון האדם בא מן הבהמה, עבודת השי"ת מעל טעם ודעת, שכך מגיעים ל"אין מזל לישראל"[כה], וד"ל) — "אתכפיא המביאה לידי אתהפכא"[כו].

אחד מהחידושים העיקריים של בעל יום ההולדת ויום הגאולה, שדווקא עבודת האתכפיא, כשור (בהמה) לעול, מביאה לבסוף לעבודת האתהפכא

הארכנו בכל זה רק בגלל הקשר לבעל אור החיים, שחי **בהם** שנים.

בנין ירושלים וקיבוץ גלויות

נפתח את פרק קמז. הפסוק השני בפרק הוא "בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם הוי' נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס". הפסוק הזה מתאר את הפעולה השלישית והרביעית בסדר ביאת המשיח, כמו שמתאר הרמב"ם[כז] — בשלב הראשון המשיח מחזיר את כל עם ישראל בתשובה, בשלב השני הוא נלחם מלחמות ה' (עד למלחמה האחרונה, מלחמת עמלק) ומנצח, בשלב השלישי הוא בונה מקדש במקומו, בשלב הרביעי הוא מקבץ גלויות והשלב האחרון הוא חזרת כל האנושות לעבוד את ה' "שכם אחד"[כח].

כאן, כמו בעוד מקומות[כט], שלמות הבנין של ירושלים היא בית המקדש שבתוכה, שרק אחריה בא קיבוץ גלויות[ל]. הניסוח "בונה ירושלם הוי'" רומז לדעת רש"י[לא] ותוספות[לב] — לפי המדרש[לג] — שאת בית המקדש השלישי הקב"ה עתיד להוריד בנוי ומשוכלל באש מהשמים. על בנין ירושלים כתוב "בונה ירושלים הוי'", אבל על קיבוץ גלויות לא מופיע בפירוש שם הוי' (אף שבפשט הוא מוסב על השם הראשון), ומכך יש ללמוד שאת בית המקדש ה' בונה וקיבוץ גלויות נפעל דרך מלך המשיח. הרבי מאריך להסביר[לד] — ולאור דבריו גם אנחנו למדנו כמה פעמים[לה] — איך משלבים בין הדעות שהמקדש ירד מהשמים למצוה שלנו לבנות את בית המקדש (מצות הצבור[לו] שעתידה להתקיים על ידי מלך המשיח[לז]). אפשר להוסיף — נוגע לכל מי שכוסף לבנין המקדש, מי שעושה סיבובי שערים וכו' — שכאשר מבינים שבנין המקדש הוא גולת הכותרת של "בונה ירושלם" ברור שיש לנו עבודה בבנין העיר כפשוטו עד לבנין המקדש (זוהי התובנה והמעלה של נחמיה ביחס לעזרא[לח], ודוק). צריכים לבנות את ירושלים

כא תהלים לו, ז.
כב וראה חולין ה, ב.
כג יבמות סא, א.
כד קהלת ג, יט.
כה בעש"ט עה"ת לך אות כו ע"פ שבת קנו, א.
כו ד"ה "באתי לגני" תש"ו סופ"ב.
כז הלכות מלכים פי"א.
כח צפניה ג, ט.
כט ראה גם ב"ח על או"ח סי' קיח.

ל ראה (מפסוק זה) גם תנחומא נח יא, זהר ח"א קלד, א (וראה גם ברכות מט, א), ובנצוצי זהר אות ד.
לא רש"י על סוכה מא, א; ר"ה ל, א; מנחות סח, א.
לב תוס' שבועות טו, ב ד"ה "אין".
לג ראה תנחומא כי תשא יג, פקודי יא ותנחומא בובר בראשית יז. וראה איכה זוטא א ופסיקתא רבתי כו, כח וכ"ג לימוד מפסוק זה שדווקא ה' הוא הבונה את ירושלים לעתיד לבוא. וכן משמע בזהר ח"ג רכא, א (וראה גם ח"א כא, א; כח, א; ח"ב נט, א; קח, א).
לד ראה לקט שיחות בספר "שערי גאולה" עמ' קי ואילך, וש"נ.
לה ראה מלכות ישראל ח"ג מאמר "מי יבנה את בית המקדש השלישי"; הטבע היהודי עמ' נב ואילך. ובכ"מ.
לו הלכות בית הבחירה פ"א ה"א.
לז ראה הקדמת פיה"מ לרמב"ם (שהובאו ע"י התוי"ט בפתיחה למסכת מדות), וביד החזקה הלכות מלכים פי"א.
לח כל ספר עזרא עוסק בבנין הבית השני (ראה בפרק פ"ב ופרקים ז'-ח'), בלי התייחסות לירושלים, וספר נחמיה מתחיל מצערו ובקשתו על העיר (פרקים א'-ב'), ממשיך

שלמות היראה
היא יראה עילאה,
חויה של בטול,
שהיא בעצם
אהבה בלי ישות

באופן של "כְּעִיר שֻׁחֲבְּרָה לָּהּ יַחְדָּו"[לט] — לדאוג שכל חלקי העיר יהיו בידינו, מיושבים על ידי יהודים טובים — וזו העבודה מהצד שלנו כהכנה לבנין בית המקדש.

בעבודה הפנימית, ירושלים היא שלמות היראה[מ] — **ירו** (בגימטריא **יראה**) שלם. זו בעצם הרכבה של שני שמות[מא] — שם בן נח היה "מלך שלם"[מב] ו־**ירו** זו התוספת של אברהם אבינו, "ויקרא שם המקום ההוא הוי' **יראה**, אשר יאמר היום בהר הוי' **יראה**"[מג] (ויש לומר ש־**ירו** היינו מזרח ירושלים ואילו **שלם** היינו מערב ירושלים, וד"ל). בזמן ה"שלם" קדם ל"ירו", אבל מקדימים את אברהם אבינו, בגלל המעלה שלו[מד] (דווקא במזרח ירושלים אפשר להשקיף על מקום המקדש ממש, "בהר הוי' יראה"). איך "אברהם אֹהבי"[מה], איש החסד והאהבה, נותן את השם של היראה? מעבר לכך שהוא נותן את השם אחרי ההתכללות שלו עם יצחק בעקדה[מו], כאשר ה' אומר לו "עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי יְרֵא אֱלֹהִים אַתָּה"[מז], אפשר להסביר כמו תמיד, שזו יראה שכלולה באהבה — יראת חטא, שהיא היראה מפגיעה בחבלי עבותות האהבה עם ה'[מח]. אבל יש גם הסבר יותר עמוק — שלמות היראה היא יראה עילאה, חויה של בטול, שהיא בעצם אהבה בלי ישות, בלי "יש מי שאוהב"[מט] (סוד "ואהבת את [לרבות היראה] הוי' אלהיך וגו'"[נא] תכף ל"שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד"[נב], וד"ל).

יד אמונה

נתבונן על כמה רמזים בפסוק:

כמה עולה "**נדחי ישראל**"? **תריג** (ולפי הרמז הידוע[נג] ש־**תריג** היינו "**הוי' אלהי ישראל**"[נד] "**נדחי**" עולה "**הוי' אלהי**", סוד שם **עב**). יש גם סוד של **תריג** שרשי נשמות בעם ישראל[נה] — כמו שיש 12 שבטים ו־70 יוצאי ירך יעקב וששים רבוא שרשי נשמות, יש בין המדרגות גם **תריג** שרשי נשמות, כנגד **תריג** מצוות, כמובן (וכן עולה **משה רבינו**, כידוע[נו]).

כמה עולה כל הפסוק — "**בונה ירושלם הוי' נדחי ישראל יכנס**"? 1428, שעולה **יד** פעמים **אמונה** (וכן **ז** פעמים **נצחון**). **יד אמונה** הוא הסימן שנתנו חכמי המסורה למספר פסוקי פרשת בשלח, בהתאם לביטוי שכתוב לקראת סיום הפרשה, במלחמת עמלק — "וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה עַד בֹּא הַשָּׁמֶשׁ"[נז]. התרגום של "ידיו אמונה" הוא "ידוהי פרישן בצלו" — ידיו של משה היו פרושות בתפלה להצלחת עם ישראל שהביאה לנצחון על עמלק — וכתוב שהתפלה היא כלי זינו של המשיח[נח].

"מלמד ידי למלחמה"

חוץ מהרמז של **יד אמונה** ל"ויהי ידיו אמונה"

באריכות בבנין העיר והחומות (פרקים ב־ו) בשמירתה (פ"ז) ובישובה (פי"א).

לט תהלים קכב, ג.

מ ראה מאמרי אדה"ז עה"ת ח"א עמ' רצה; לקו"ת ראה ל, ג; דרושים לר"ה ס, ב; לקומ"ת א, ד. ועוד.

מא בראשית רבה נו, י.

מב בראשית יד, יח, וברש"י (מנדרים לב, ב).

מג בראשית כב, יד.

מד ראה ביפה תאר ובעץ יוסף על ב"ר שם. ובכ"מ.

מה ישעיה מא, ח.

מו ראה זהר ח"א קיט, ב; ח"ג יח, א; לקו"ת (האריז"ל) וירא ד"ה "סוד העקידה"; לקו"ת ואתחנן ח, ב; שם דרושי ר"ה נח, ב; מעין גנים ח"א עמ' לז ואילך.

מז בראשית כב, יב.

מח לקו"ת שה"ש לו, ג. ובכ"מ.

מט ע"פ תניא פל"ה.

נ לקו"ת ואתחנן ז, ד.

נא דברים ו, ה.

נב שם פסוק ד.

נג של"ה תושבע"פ מסכת שבועות, מעלה ה – "מעלת הסרסור הוא משה רבינו" (קצז, ב); זרע קדש ואתחנן, ד"ה "וי"ל... שיש סוד העיבור".

נד שמות ה, א; לב, כג־כד. ובכ"מ.

נה שער הגלגולים הקדמה יא. ובכ"מ.

נו אור השכל ח"ב; מגלה עמוקות רנ"ב אופנים אופנים נח, קיג, קיד, רה. וראה גם הנ"ל הערה נג.

נז שמות יז, יב.

נח לקוטי מוהר"ן ב.

במלחמת עמלק, יש גם משהו שיותר קרוב לפשט: אדמו"ר הזקן אומר בתניא[נט] שאמונה היא גם לשון אימון. יד אמונה היא גם יד שמאומנת למלחמה, כמו בפסוק "מלמד ידי למלחמה"[ס] (שמיד נדבר עליו) או בפסוק "המלמד ידי לקרב אצבעותי למלחמה"[סא]. מתוך האמונה ופרישת הידים בתפלה לה' כהכנה למלחמה, זוכים לאימון הידים למלחמה. היד שפרושה בתפלה היא גם היד שהורגת, מבטלת את מציאות האויב, בצורה הכי טובה.

לפי תורה גיל הגיוס הוא "מבן עשרים שנה ומעלה כל יֹצא צבא בישראל"[סב]. הסדר הוא "בן שמונה עשרה לחופה"[סג], כך שבגיל עשרים כבר יכולים להיות לאדם שני ילדים (והוא יכול לקיים מצות "פרו ורבו"[סד]), ואז גם אם חלילה יקרה לו משהו במלחמה יש לו קיום נצחי בעולם, "נצח ישראל"[סה]. בכל זאת, היום מקובל לגייס אנשים בגיל 18 — לא רק כאן, אלא גם בעוד מקומות — מאיפה בא הרעיון הזה? יש לומר בדרך רמז, בן שמונה עשרה מסיים לומר את פרק **יח** בתהלים, שהוא הפרק הכי 'קרבי' בתהלים. זהו גם פרק כפול בתנ"ך — הוא מופיע גם בתהלים

היום מקובל לגייס אנשים בגיל 18 – מאיפה בא הרעיון הזה? בן שמונה עשרה מסיים לומר את פרק **יח** בתהלים, שהוא הפרק הכי 'קרבי' בתהלים

זהו פרק מובהק של "הולך בתם ילך בטח", הליכה צבאית של שמאל־ימין, רגל שמאל היא התמימות והבטחון בשמירת ה' של ההוד ורגל ימין היא הבטחון והנצחון של הנצח

וגם כשירת דוד בסוף ספר שמואל[סו], בשינויים קטנים. בעשר השירות — שאנחנו נוהגים לומר בליל שביעי של פסח — השירה הכפולה הזו היא כנגד הספירות נצח והוד[סז], הספירות בהן מאיר שם צבאות[סח], הספירות של צבאות ה' שיוצאים להלחם ולנצח בקרב.

החצי הראשון של הפרק עוסק בכך שה' שומר עלינו והחצי השני מתאר את הכח שלנו להלחם ולנצח, עם הפסוק העיקרי שהזכרנו — "מלמד ידי למלחמה". ההגנה של ה' עלינו שייכת לספירת ההוד והיזמה והנצחון שלנו במלחמה שייכים לספירת הנצח. אם כן, זהו פרק מובהק של "הולך בתם ילך בטח"[סט], הליכה צבאית של שמאל־ימין, רגל שמאל היא התמימות והבטחון בשמירת ה' של ההוד ורגל ימין היא הבטחון והנצחון של הנצח ("כי הוא הנֹתן לך כח לעשות חיל"[ע]), כמו שהסברנו הרבה פעמים[עא]. פסוק המעבר בין שני החלקים הוא "כִּי אַתָּה תָּאִיר נֵרִי הוי' אֱלֹהַי יַגִּיהַּ חָשְׁכִּי"[עב] בתהלים, "כִּי אַתָּה יָאִיר נֵרִי הוי' וַהוי' יַגִּיהַּ חָשְׁכִּי"[עג] בשמואל — פסוק שיש נוהגים לומר לפני

נט פמ"ב.
ס שמואל־ב כב, לח; תהלים יח, לה.
סא תהלים קמד, א.
סב במדבר א בכ"מ, ועוד.
סג אבות פ"ה מכ"ב.
סד בראשית א, כח. ראה שו"ע אבה"ע א, ה.
סה שמואל־א טו, כט.
סו שמואל־ב כב, א־נא.
סז ראה גם **אדמה שמים ותהום** "הקדמה לפרק שירה" הערה מט.
סח זהר ח"ג יא, ב; שערי אורה השער השלישי והרביעי; פרדס רמונים שער כ פי"ב. ובכ"מ.
סט משלי י, ט.
ע דברים ח, יח.
עא ראה גם **וממנה יושע** עמ' קט, **שיעורים בסוד ה'** ח"ג עמ' רנד ועוד.
עב תהלים יח, כט.
עג שמואל־ב כב, כט.

הדלקת נרות חנוכה[עד]. מלחמת החשמונאים היא דוגמה עיקרית למלחמה מתוך אמונה[עה]. בארי"ל יש שמועות שונות אם חנוכה שייך לנצח או להוד[עו], ובאמת יש בו גם את הנצח, בנצחון המלחמה (כמו שהרבי הדגיש[עז], שאסור להתעלם מכך שנס חנוכה כולל גם את נס הנצחון), וגם את ההוד בנס הדלקת הנרות[עח] (שם בסדר של נצח והוד).

ידי־זרועתי (כמו בתהלים) עולה 717, **ידי־זרעתי** (כמו בשמואל) עולה 711 – וביחד עולה 1428, **יד** פעמים **אמונה**!

גם בפסוק "מלמד ידי למלחמה" יש שינויים קלים. בתהלים כתוב "מְלַמֵּד יָדַי לַמִּלְחָמָה וְנִחֲתָה קֶשֶׁת נְחוּשָׁה זְרוֹעֹתָי" ובשמואל כתוב "מְלַמֵּד יָדַי לַמִּלְחָמָה וְנִחַת קֶשֶׁת נְחוּשָׁה זְרֹעֹתָי". **ידי־זרועתי** (כמו בתהלים) עולה 717, **ידי־זרעתי** (כמו בשמואל) עולה 711 — וביחד עולה 1428, **יד** פעמים **אמונה**!

חמשת שלבי הגאולה במזמור

לפי הרמז של **יד** (פעמים) **אמונה**, הגימטריא של הפסוק שלנו, "בונה ירושלם הוי' נדחי ישראל יכנס", יש בפסוק גם את השלב השני של המשיח — "ילחם מלחמות ה'", עד התכלית של מלחמת עמלק. לפי זה, מתבקש לחפש בפרק גם את השלב הראשון וגם את השלב האחרון:

את השלב הראשון כנראה צריכים למצוא בפסוק הראשון — "הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי נָעִים נָאוָה תְהִלָּה" (בפסוק הזה יש היקש בין טוב ונעים, כמו בפסוק "הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד"[עט], כשהיחס ביניהם הוא ש־**נעים** עולה י"פ **טוב**). מלך המשיח הוא צאצא של דוד המלך, שהוא "נעים זְמִרות ישראל"[פ] ("נעים נאוה תהלה", "טוב זמרה אלהינו"), וצריך לומר — כמו שבעזרת ה' נרחיב בקרוב — שזהו הכח של מלך המשיח לקרב את כל עם ישראל. איך משיח מחזיר בתשובה את כל עם ישראל? בכח הנגינה שלו. משיח הוא רבי מנגן, והניגונים שלו מחזירים את כולם בתשובה — והרמז: **משיח רבי מנגן** עולה **תשובה**! כמו שכלי הזין שלו במלחמה הוא תפלה — שמבטאת אמונה ונותנת כח לאמן את הידים למלחמה כפשוטו (בסוד "**בונה ירושלם הוי' נדחי ישראל יכנס**" בגימטריא **יד** פעמים **אמונה**) — כך כח הקירוב שלו הוא הזמרה והתהלה שלו[פא]. כך הוא מלמד תורה לכל עם ישראל. וכך אמר הרבי, שמשיח יבוא "ברוב שירה וזמרה"[פב] (ונזכה לקבל את פניו עם עשרה ניגונים מכוונים, רמז נאה לתיקון הכללי של רבי נחמן, עשרה פרקי תהלים שנאמרו בעשרה לשונות של נגינה[פג], ודוק).

איפה השלב החמישי של ביאת המשיח, של קירוב כל העולם לעבוד את ה'? בהמשך הפרק יש כמה התבוננויות בטבע, שיכולות להיות שייכות לכל העולם, אבל הפרק חותם "מַגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל. לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יְדָעוּם הַלְלוּיָהּ"[פד] — נשמע בדיוק הפוך, מחדד את ההבדל בין ישראל לעמים! האמת היא שהסיום הזה הוא

עד ראה לדוגמה סידור בית יעקב שער נקנור נר ה ס"ד; חמדת ימים ח"ב חנוכה פ"א סל"ב; נר מצוה (לר"י משאש) דיני חנוכה סי"א.

עה וראה אג"ק כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב ח"א אגרת קלו (עמ' שכב).

עו ראה פע"ח שער ר"ח חנוכה ופורים פ"ד; מעין גנים לרמ"ע ח"ב סדר המועדים; כנפי יונה ח"ב פל"ג; של"ה מסכת מגילה תו"א אות מג. ובכ"מ.

עז ראה באורך לקו"ש ח"י שיחה לחנוכה. ובכ"מ.

עח שבת כא, ב וברש"י ד"ה "מאי".

עט תהלים קלג, א.

פ שמואל־ב כג, א.

פא "**טוב זמרה לאלהינו**" עולה 371, 7 פעמים 53, "**אבן** הראשה" (זכריה ד, ז) של בית המקדש; "**נעים נאוה תהלה**" עולה 672, 7 פעמים 96, "**סוד הוי'** [ליראיו]" (תהלים כה, יד), וביחד עם 1428 הנ"ל, 7 פעמים 204, עולה הכל 2471, **ז** פעמים **שמחה**, "שבע שמחות את פניך" (תהלים טז, יא), שהוא **ז** פעמים "**סוד הוי' ליראיו**"!

פב המלים האחרונות ששמעו מהרבי לפני ז"ך אד"ר תשנ"ב.

פג ראה לקו"מ רה; לקומ"ת צב.

פד פסוקים יט־כ.

בדיוק הדרך לכך שכל העמים יקיימו מה שהרמב"ם כותב באותו מקום (במה שהשמיטה הצנזורה) "וכשיעמוד המלך המשיח באמת ויצליח וירום ונשא מיד הם כולן חוזרין ויודעים ששקר נחלו אבותיהם ושנביאיהם ואבותיהם הטעום"[פה]. ההכרה הזו של "לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום" היא הגורמת לכל האומות להשליך את דתות השקר שלהן, להתדבק בתורת ישראל ולעבוד את ה' "שכם אחד" עם ישראל.

> קריאת שמע היא מצות יחוד ה', הצהרת האמונה של עם ישראל, והיא זו שנותנת כח לחילי ישראל לנצח בקרב

ב. אמונה־מלחמה־נצחון

"שמע ישראל" – אהבת האמונה

כל הנושא של יד אמונה — אמונה בה' שגם מאמנת את היד למלחמה — הוא המשך ישיר למה שפורסם השבוע בנפלאות, השיעור על ההרצאה של ראש המוסד רומן גופמן. נוסיף עוד נקודה חשובה:

הביטוי "שמע ישראל", שפותח את הפסוק "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד"[פו], חוזר גם בדברי כהן משוח מלחמה אל העם, "שָׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתֶּם קְרֵבִים הַיּוֹם לַמִּלְחָמָה עַל אֹיְבֵיכֶם אַל יֵרַךְ לְבַבְכֶם אַל תִּירְאוּ וְאַל תַּחְפְּזוּ וְאַל תַּעַרְצוּ מִפְּנֵיהֶם. כִּי הוי' אֱלֹהֵיכֶם הַהֹלֵךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם אֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם"[פז]. רש"י שם כותב (לפי חז"ל[פח]) "אפילו אין בכם זכות אלא קריאת שמע בלבד כדאי אתם שיושיע אתכם". קריאת שמע היא מצות יחוד ה', הצהרת האמונה של עם ישראל, והיא זו שנותנת כח לחילי ישראל לנצח בקרב.

בזמנו חשבנו שצריך פשוט להפיץ את הענין של קריאת שמע, וגם כתבנו לשם כך מאמר שנמצא בספר אשא עיני[פט]. די ברור לי שגם מבצע תפילין, שהרבי התחיל בפירוש עם דגש על הקשר לחילים ולהגנת עם ישראל[צ], קשור גם לכך שכאשר מניחים עם מישהו תפילין ברור שקוראים אתו קריאת שמע (שגם כתובה בתוך התפילין).

נוסיף משהו שהוא כוונה פשוטה, גם לחילים וגם כשאנחנו קוראים קריאת שמע: לפי הקבלה התפלה מברכת "יוצר" ועד עמידה (ולא עד בכלל) מחולקת לשבעה היכלות (שבעה היכלות דבריאה)[צא], כאשר קריאת שמע נמצאת ב"היכל האהבה". במלים פשוטות, צריכים לאהוב את קריאת שמע — לאהוב לומר ולהכריז בכל הזדמנות "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד"! דברנו הרבה פעמים[צב] על 'התפלה הכי אהובה' — ברכת "אהבת עולם", גם היא ב"היכל האהבה" (ובעצם היא הכניסה להיכל האהבה), בצמוד לקריאת שמע מלפניה. בהמשך ל"שמע ישראל" אומרים "ואהבת"[צג], אבל ב"שמע ישראל" לא מופיעה בפירוש האהבה — צריכים לעשות גימטריא, ש"**אחד**" בגימטריא **אהבה**. בכל אופן, "שמע ישראל", הצהרת האמונה של עם ישראל, היא תפלה אהובה — כשמבטאים את האמונה באהבה נותנים כח גם להרוג את האויב עם חשק, נלחמים מתוך אהבה ורצון ומנצחים בע"ה.

דוגמה פלאית לכך בדורנו היתה הרבי מקאליב זצ"ל, ניצול שואה שעונה באופן הקשה ביותר בידי הנאצים ימח שמם, והקדיש את חייו להכרזת "שמע ישראל" בכל הזדמנות, בכינוסים

פה השמטת הצנזורה להלכות מלכים פי"א ה"ד.
פו דברים ו, ד.
פז שם כ, ג־ד.
פח סוטה מב, א.
פט מאמר "הקריאה הנצחית" (עמ' שפה ואילך).
צ ראה באורך שיחות ש"פ במדבר וש"פ מטו"מ תשכ"ד.
צא ראה לדוגמה ע"ח שמ"ו פ"ד. וראה באורך גם שיעורי ד'־ה' מנחם־אב (נדפסו בגליונות ואתחנן־עקב) תשע"ט.
צב ראה שיעורי י"א סיון תשע"ג וש"פ אחרי־מות אסרו חג פסח תשפ"ב. ועוד (וראה גם בשיעור ה' מנ"א הנ"ל בהערה הקודמת).
צג דברים ו, ה.

אתה רוצה שלום? תלחם עד שתנצח ותכריע את האויב לגמרי ואז, בדרך ממילא, תגיע לשלום

ההתחלה של הכל היא אמונה בה', אחר כך האמונה נותנת לנו כח להלחם בעצמנו וכשנלחמים כדבעי מתוך אמונה מגיעים בעזרת ה' לנצחון המוחלט

המוניים וכיו"ב — הוא אהב מאד לומר־להכריז תמיד את קריאת האמונה הנצחית על עם ישראל, ובכך ניצח את הנאצים.

אמונה ומלחמה בפרשת בשלח

"ויהי ידיו אמונה" מופיע במלחמת עמלק, בסוף פרשת בשלח. בתחלת הפרשה יש מלחמה בה משה אומר לעם ישראל "הוי' יִלָּחֵם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן"[צד]. בשירת הים, אחרי שה' נלחם לנו והטביע את מצרים, מתארים את ה' עצמו כ"איש מלחמה"[צה]. כתוב[צו] שכל הפסוק, "הוי' איש מלחמה הוי' שמו", רומז ל"עת מלחמה ועת שלום"[צז] — "הוי' איש מלחמה" ב"עת מלחמה" ו"הוי' שמו" ב"עת שלום" (שהרי "שלום שמו"[צח]). גם פסוק הסיום של השירה, "**הוי' ימלך לעלם ועד**"[צט], הוא בגימטריא **שלום** — גימטריא שצריכים לדעת[ק]... בכל זאת, לא כתוב בפירוש "שלום" בשירה — למה? כי בשביל שלום אמתי צריכים פשוט להלחם עד הסוף ולנצח. אתה רוצה שלום? תלחם עד שתנצח ותכריע את האויב לגמרי ואז, בדרך ממילא, תגיע לשלום.

בכל אופן, "הוי' ילחם לכם" זהו מצב יוצא דופן — ה' נותן 'דוגמה אישית' איך להלחם, והמלחמה שלו מחזקת לנו את האמונה, "ויאמינו בהוי' ובמשה עבדו"[קא], ואחר כך ה' נותן לנו כח להלחם בעצמנו, כמו שיש במלחמת עמלק בסיום הפרשה.

באותה מלחמה כתוב "ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב"[קב] וחז"ל מסבירים[קג] שכך נצטווה מפי הגבורה. למה? לא ראיתי כתוב בפירוש, אבל ברור שהסבה לכך היא שהמלחמה היתה לפני מתן תורה ולפני הכניסה לארץ — התורה נותנת כח להלחם ולנצח באופן מלא, לפי ההדרכות שלה, ומלחמת עמלק היא אחת משלש מצוות הצבור שנצטוו ישראל עם כניסתם לארץ[קד] (והיא מוטלת בפרט על המלך), כאשר קיומה הוא דווקא לאחר המלחמה עם שבעת עממי כנען ושאר אויבי ישראל, "וְהָיָה בְּהָנִיחַ הוי' אֱלֹהֶיךָ לְךָ מִכָּל אֹיְבֶיךָ מִסָּבִיב בָּאָרֶץ אֲשֶׁר הוי' אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם וגו'"[קה]. לפני כן ה' אומר רק "מחה אמחה את זכר עמלק"[קו], וזו לא התכלית — התכלית היא דווקא "תמחה" (שלא היה אפשר עדיין לומר אז), מלחמה שלנו שמביאה לנצחון המוחלט.

אמונה־מלחמה־נצחון

אם כן, יש בעצם שלשה שלבים: אמונה־מלחמה־נצחון — ההתחלה של הכל היא אמונה בה', אחר כך האמונה נותנת לנו כח להלחם בעצמנו (ידיו של משה הפרושות בתפלה נותנות כח להלחם ומאמנות את ידינו שלנו להלחם) וכשנלחמים כדבעי מתוך אמונה מגיעים בעזרת ה' לנצחון המוחלט (עד למשיח שנלחם מלחמות

צד שמות יד, יד.
צה שמות טו, ג.
צו ראה בן איש חי דרשות וארא.
צז קהלת ג, ח.
צח דרך ארץ זוטא פרק השלום מי"א.
צט שמות טו, יח.
ק היכל הברכה עה"פ. ראה אשא עיני מאמר "סוד החשמל בטנת"א התורה" פ"י. וראה מבחר שיעורי התבוננות חט"ו עמ' 98.

קא שמות יד, לא.
קב שמות יז, יג.
קג תנחומא על אתר, הובא ברש"י.
קד סנהדרין כ, ב.
קה דברים כה, יט.
קו שמות יז, יד.

ה' ומנצח, "ומחץ פאתי מואב"[קז], כפי שמנבא עליו[קח] בלעם).

יש כאן כמה רמזים מאד יפים:

ראשי התיבות של **א**מונה־**מ**לחמה־**נ**צחון הם **אמן** — כוונה יפה כל פעם שאומרים אמן. באמת, איך חז"ל מתארים את הפעולה של אמן? נצחון המלחמה — "גדול העונה אמן יותר מן המברך... תדע שהרי גוליירין יורדין ומתגרין במלחמה וגבורים יורדין ומנצחין"[קט]. כך במלחמת עמלק ה' הוא המתחיל, "מחה אמחה", אבל הוא נותן לנו, במצות "תמחה"[קי], את הזכות של "אין המצוה נקראת אלא על שם גומרה"[קיא] — "גבורים יורדין ומנצחין". **אמן** היינו המשולש של 13, 7 פעמים 13, ושאר האותיות כאן עולות 338, 13 פעמים שם **הוי'** ב"ה (הרבוע הכפול של 13), כך שהכל עולה **גל** פעמים **יג**.

ראשי התיבות של **א**מונה־**מ**לחמה־**נ**צחון הם **אמן** – כוונה יפה כל פעם שאומרים אמן

מה היחס בין אמונה לנצחון? "שלם וחצי"[קיב], **נצחון** עולה פעמיים **אמונה**, (וממילא **יד** פעמים **אמונה** הנ"ל עולה **ז** פעמים **נצחון**) כמו הסוד "צדיק באמונתו יחיה"[קיג] — **צדיק** (שזכה ל**נצחון** במלחמת היצר) עולה פעמיים **אמונה** (**ב אמונות**, "**באמונתו**"). הנצחון בא מכח אמונה כפולה, כמו שיש לפני שירת הים — האמונה בה' והאמונה במשה (כנ"ל).

אמונה־מלחמה עולה 225, 15 ברבוע, מספר שהמלה הכי חשובה בו היא **בחירה**. זהו הסבר מהי הבחירה: בחירה היא לא רק שאני רוצה משהו, אומר שאני בוחר בו — הבחירה צריכה להתבטא, בכך שאני נכנס בעובי הקורה של המלחמה. כשאני בוחר כך אני זוכה שה' נותן לי את הנצחון[קיד]. כתוב "ובחרת בחיים"[קטו] — הבחירה בטוב ובחיים היא ההתגייסות להלחם עבורם. החיים הם המלחמה על הטוב — מי שלא מתגייס לא באמת חי.

אם עושים סדרה עולה — **אמונה** (102), **מלחמה** (123), **נצחון** (204) — ההפרשים הם 21 ו־81, **אהיה** ו־**אנכי**. מכיון ש־**נצחון** עולה פעמיים **אמונה**, כנ"ל, ההפרשים הם בעצם הוספה של עוד **אמונה**, שמתחלקת ל־**אהיה** ו־**אנכי**. מה הקשר ביניהם? כתוב בפירוש בזהר[קטז] ש"אנכי מי שאנכי"[קיז] (במתן תורה) הוא כמו "אהיה אשר אהיה"[קיח] בהתגלות למשה בסנה (בה הוא מבטיח לו את ההתגלות בסיני, "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה"[קיט]). הבסיס של הסדרה הוא 60 (הרמוז בסופי התיבות אמונ**ה**־מלחמ**ה**־נצחו**ן**). האבר הבא בסדר יהיה **משה** (345)! מה היה האבר הבא? 546 (**תקום**), שעולה **אהרן־מרים** (כמו שקראנו בהפטרה "ואשלח לפניך

קז במדבר כד, יז.

קח ראה אוה"ח עה"פ. ובכ"מ.

קט ברכות נג, ב.

קי ומבואר בכ"ד שראשי התיבות של "**מ**חה **א**מחה"־"**ת**מחה" הם אותיות **אמת** (עטרת צבי לזהר ח"ב סה, א) – אמת הבאה מכח האמונה, כנודע ששרש המלה **אמת** הוא **אמן** (ספר השרשים שרש 'אמן'), ודוק.

קיא ראה דברים רבה ח, ד.

קיב ראה אמרי שפר (לרבי אברהם אבולעפיא) ח"ג; שכינה ביניהם פ"א אות ז (עמ' צז ואילך).

קיג חבקוק ב, ד.

קיד המלחמה מכח האמונה היא גם עמידה בנסיון (כידוע מרמ"מ מויטבסק שכל נסיון הוא בעצם נסיון באמונה) – הנושא העיקרי של מאמרי י"ב־י"ג תמוז (ראה לדוגמה ד"ה "מה טבו אהליך" תרפ"ט, שנלמד גם הוא בחלק נוסף בשיעור של שבת). כאשר עומדים בנסיון זוכים לדעת – בסוד הפסוק "כי מנסה הוי' אלהיכם אתכם לדעת וגו'" (דברים יג, ד) כפי שהוא מבואר בדא"ח (לקו"ת ראה יט, ב) – שעומקה היא הדעת המחברת את הבחירה (האנושית) עם הידיעה (האלקית), לראות ש"כולא חד" (כאשר גם הנצחון על עמלק וגם בנין המקדש בידינו הם פעולת ה'), ודו"ל.

קטו דברים ל, יט.

קטז זהר ח"א קסז, ב.

קיז זהר ח"א קסז, ב.

קיח שמות ג, יד.

קיט שמות ג, יב.

את משה אהרן ומרים"[קכ]).

[קכ] מיכה ו, ד. **משה־אהרן־מרים** עולים "**שלשה דברים**" (במובן של דברים־מנהיגים), "**נעשה ונשמע**" (שמות כד, ז), **יציאת מצרים** ועוד.

עד כאן עוד פרק שני, שמשלים את השיעור משבוע שעבר על ההכרח באמונה בשביל להלחם ולנצח.

הַלּוֹחֵד עַל מְנָת לַעֲשׂוֹת | צידה לדרך

- צדיקים שחיים בהם שנים הם המקיימים בעצמם "לבי חלל בקרבי".
- יש קשר עצמי — מראשית היצירה — בין הנפש האלקית והנפש הבהמית.
- מעלת הבינוני היא ההזדהות עם הנפש הבהמית והעיסוק בתיקונה באתכפיא המביאה לידי אתהפכא.
- בנין המקדש הוא שיא בנין ירושלים, כאשר תפקידנו היום לבנות וליישב את העיר.
- עזרא עסק בבנין המקדש ונחמיה הבין שצריך לבנות את ירושלים כולה.
- שלמות היראה היא בטול — אהבה בלי ישות.
- יד אמונה — יד פרושה בתפלה מלאת אמונה — היא יד מאומנת למלחמה באויב עד לנצחון.
- לפי התורה גיל גיוס הוא 20 — אחרי שאדם מתחתן ומוליד ילדים ובכך מונצח ב"נצח ישראל".
- פרק יח בתהלים הוא הפרק הכי 'קרבי' — פרק ההכנה לגיוס.
- "הֹלֵך בתום ילך בטח" — פרק יח מתחיל בשמירת ה' את החילים ומסיים בכח היזמה והנצחון שלהם.
- המשיח יחזיר את כל העם בתשובה בכח הזמירות והניגונים שלו.
- חזרת העמים לעבודת ה' מתחילה מההכרה שלהם ב"מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל. לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום".
- קריאת שמע — הצהרת האמונה — מבטיחה את נצחון החילים במלחמה.
- מבצע תפילין — שהחל עם החילים — כולל את קריאת שמע.
- קריאת שמע נמצאת בתפלה ב"היכל האהבה" — אנו אוהבים לומר ולהכריז את אמונתנו ב"הוי' אחד".
- ביטוי האמונה באהבה נותן גם חשק להלחם באויבי ישראל מתוך אהבה ולנצח.
- "הוי' איש מלחמה" ב"עת מלחמה" מביא ל"הוי' שמו" ב"עת שלום".
- מלחמה עד גמירא מביאה בדרך ממילא לשלום.
- ב"הוי' ילחם לכם" ה' נותן דוגמה אישית מכחה אנחנו נלחמים בעצמנו בהמשך.
- לפני מתן תורה והכניסה לארץ רק מחלישים את עמלק (ורק ה' אומר "מחה אמחה") והנצחון הסופי הוא רק במלחמה שלנו אחרי מתן תורה, הכניסה לארץ והעמדת מלך (ואז מקיימים "תמחה").
- האמונה נותנת כח להלחם בעצמנו ומלחמה מתוך אמונה מגיעה לנצחון מוחלט.
- בכל אמירת **אמן** יש לכוון **א**מונה־**מ**לחמה־**נ**צחון — "גבורים יורדין ומנצחין"!
- בחירה מובנה התגייסות למלחמה על הענין — מי שלא מתגייס להלחם לא באמת חי.

שיעור

מאור עינים פרשת פינחס

בנין קומת משיח

קיצור מהלך השיעור

המאור עינים לפרשת פינחס הוא מקור יסודי ועיקרי לדברי הבעל שם טוב ש**בכל יהודי יש ניצוץ משיח**. הוא מפרט באריכות כיצד מתחולל תמיד **היחוד בין אליהו הנביא** ("פינחס זה אליהו"), המעורר תשוקה והעלאת מ"נ, **למשיח**, הפועל את היחוד בהמשכת מ"ד – שלום של **שלמות היחוד** בין זכר ונקבה, קוב"ה ושכינתיה – וכל יחוד כזה בונה את קומת משיח באדם ובעולם, עד לשלמות התמידית של **"יום הוי' הגדול והנורא"**.

"גדול השלום"

לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום. במדרש תנחומא (פנחס א) גדול השלום שסיום התפלה הוא בשלום, והתורה נקרא שלום שנאמר וכל נתיבותיה שלום, והבא בדרך נותנין לו שלום.

הביטוי **"גדול השלום"** עולה בגימטריא **חיות**, בסוד "והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק"[א], וכן עולה **משיח בן דוד** — שני רמזים שמתאימים לביאור בתורה זו. זהו ביטוי שחוזר במקומות רבים[ב], אך כאן הוא מובא ממדרש תנחומא על הפרשה, שמקשר אותו לשלשה דברים — תפלה, תורה ו"הבא בדרך". בהקבלה לספירות, התפלה, שהיא "דברים העומדים ברומו של עולם [ובני אדם מזלזלים בהם]"[ג], עולה עד לכתר (כאשר מאותיות התפלה קושר מט"ט כתרים לה' יתברך[ד]); התורה שייכת לחכמה, "אורייתא מחכמה נפקת"[ה]; ו"הבא בדרך" רומז ליחוד־ביאה של יסוד ומלכות (שנקראת "דרך"[ו]).

בכלל, "שלום" שייך לספירת היסוד ("תמורת שלום מלחמה" בספר יצירה[ז]), הפועלת את היחוד — יחוד שכולל העלאת מיין־נוקבין (מ"נ) מיסוד הנוקבא ("צדיק תחתון") והמשכת מיין־

נערך ע"י איתיאל גלעדי. לא מוגה. כ' אייר פ"ו – הקלטה.

א יחזקאל א, יד. ראה אור תורה תרומה ס"ע א'שנז ואילך; במדבר (דרושים לשבועות) ס"ע קלט ואילך; סה"מ תרכ"ט עמ' רג, ועוד.

ב יבמות סה, ב; ויקרא רבה ט, ט. ובכ"מ. ראה גם רוחו של משיח מאמר "גדול השלום".

ג ברכות ו, ב.

ד ראה זהר ח"א לז, ב; תו"א מב, ב; סה"מ תש"ח עמ' 202, וש"נ.

ה זהר ח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.

ו ראה קידושין ב, ב. וראה גם קהלת יעקב ערך 'דרך'.

ז ספר יצירה פ"ד מ"ג, ובמפרשים.

דכורין (מ"ד) מיסוד הדכורא ("צדיק עליון"), וכשהוא מתחולל יש שלום (שלום־בית). "גדול השלום" מלמד שהשלום תלוי בגדלות מוחין. במצב של קטנות מוחין אין שלום — "קטן אינו מוליד"[ח] — אבל גדלות מוחין מאפשרת שלום של יחוד והולדה.

"**גדול** השלום" מלמד שהשלום תלוי ב**גדלות** מוחין. במצב של קטנות מוחין אין שלום – "קטן אינו מוליד" – אבל גדלות מוחין מאפשרת שלום של יחוד והולדה

אליהו ומשיח – השתוקקות והמשכה

להבין הענין נקדים הפסוק (**מלאכי ג, כג**) **הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בא** וגו', **דלשון שולח הוא לשון הווה, דמשמע אף עכשיו, מדלא כתיב אשלח לכם** וגו'.

"פינחס זה אליהו"[ט]. באליהו נאמר "הנה אנכי שלֹח לכם את אליה הנביא וגו'" ובפינחס נאמר "הנני נֹתן לו את בריתי שלם"[י] — שניהם בלשון הוה — משום שגם בהוה, "בכל יום תמיד", ה' שולח את אליהו המבשר למי שראוי לכך ונותן את ברית שלומו למי שמקנא כפינחס.

מהי משמעות שליחת אליהו בזמן הזה, לפני בשורת ביאת המשיח לעתיד לבוא? מסכת עדיות חותמת בדיון לשם מה בא אליהו הנביא ומסקנתה, אחרי ריבוי דעות, היא שאליהו בא "לעשות שלום בעולם"[יא]. בספר השרשים כתוב שבשרש **שלם** ישנם שלשה ענינים שונים — שלום, שלמות ותשלום[יב]. אכן, בפנימיות ענינים שונים באותו שרש קשורים זה בזה, וכאן מודגש הקשר הפנימי בין שלום לשלמות — במקום שיש שלמות יש שלום ובמקום שיש שלום יש שלמות, ואת השלום והשלמות — התלויים ב"יחוד שלם" — מבשר אליהו:

דהאמת הוא שכל השתוקקות ישראל עובדי ה' לאביהם שבשמים, הוא על ידי בחי' אליהו, שהוא המבשר לכל דבר **שהוא** שלימות.

כגון תורה ותפלה **שהוא** יחוד שלם כנודע במחשבה ודבור, **שהוא** יחוד גמור.

תורה ותפלה (שהוזכרו קודם, בציטוט מהמדרש, בסדר הפוך) הן עבודת המח ו"עבודה שבלב"[יג]. בגלוי "מח שליט על הלב"[יד], התפלה קודמת לתורה, אך בעומק "פנימיות הלב שליט על המח"[טו] ולכן יש מעלה בתפלה (וכנ"ל שהיא בכתר לעומת התורה בחכמה). בכל אופן, המכנה המשותף להם הוא שיש בהם "יחוד שלם" — יחוד גמור בין המחשבה והדבור. כפי שיתבאר, המחשבה כוללת את אותיות **י־ה־ו** שבשם (כל הממד הזכרי) והדבור הוא המלכות[טז], **ה** תתאה שבשם (הממד הנקבי). כשיש שלום בין הדבור והמחשבה — שלמות של יחוד שלם — זוכים לשלמות הגאולה, "ביום ההוא יהיה הוי' אחד ושמו אחד"[יז].

ומקודם זה צריך תשוקה גדולה וחשק גדול, וזה הוא על ידי בחי' אליהו המעורר התשוקה מקודם.

כל יחוד שלם דורש, לכל לראש, התעוררות מלמטה לפני הגילוי מלמעלה, כדי שהסדר יהיה "אשה מזרעת תחלה יולדת זכר"[יח].

ח סנהדרין סח, ב.
ט ילקו"ש ר"פ פינחס; זהר ח"ב קצ, א. ובכ"מ.
י במדבר כה, יב.
יא עדויות פ"ח מ"ז. וראה גם רמב"ם הלכות מלכים פי"ב ה"ב.
יב ראה גם שיעור ט"ו אייר תשע"ב; ד' כסלו תשע"ג. ובכ"מ.
יג תענית ב, א.
יד זהר ח"ג רכד, א; תניא פי"ב.
טו לקו"ת דרושים לר"ה נח, ד.
טז מאורי אור ערך 'דבור'. ובכ"מ.
יז זכריה יד, ט.
יח ברכות ס, א.

לכן, הכל מתחיל מ"ואל אשך תשוקתך"[יט] ב"**תשוקה גדולה וחשק גדול**" (העולה 1316, **בטול** פעמים **יחוד** — בטול היש לאין, שהוא התבטלות המעלה מ"נ, הפועלת את היחוד). התעוררות התשוקה היא על ידי **אליהו** הנביא — סוד שם **בן**[כ], שהוא ה"רוחא דשביק בה בעלה"[כא] בביאה ראשונה, המעלה מ"נ תמיד ביסוד הנוקבא. אליהו הוא מבשר **הגאולה** — בשורה בסוד "**לב** בשר"[כב], **העלאת** מ"נ מתוך האדם באופן של "מבשרי אחזה אלוה"[כג] בכח הנשי של "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי"[כד] (ועד לתשוקת־בשר בכח בהמי, כח שם **בן־בהמה**, "בהמות הייתי עמך"[כה]), וד"ל.

מהסדר של "אשה כי תזריע וילדה זכר"[כו] נולד "שיר חדש"[כז] (לשון זכר) של הגאולה האחרונה, גאולה שאין אחריה גלות (לעומת ה"שירה חדשה", לשון נקבה, של הגאולות הקודמות)[כח] וה"זכר" הוא המשיח עצמו[כט]:

ואחר כך הוא בחי' משיח.

> אליהו הוא **מבשר** הגאולה – **בשורה** בסוד "לב **בשר**", **העלאת** מ"נ מתוך האדם באופן של "**מבשרי** אחזה אלוה" בכח הנשי של "זאת הפעם עצם מעצמי ו**בשר מבשרי**"

> גם בזמן הגלות אפשר להביא את המשיח לפרקים, בעת רצון, בזמני התעוררות והתלהבות של האדם להן עונה ה' יתברך

אחרי העלאת המ"נ של אליהו, סוד שם **בן**, צריכה לבוא המשכת מ"ד מלמעלה, סוד שם **מה** החדש, שהוא בחינת משיח (סדר של העלאה והמשכה הוא סדר של "**רצוא ושוב**", בגימטריא **תורה**[ל]).

בנין קומת משיח

כי בודאי בכל תפלה ההגונה שהוא ביחוד מחשבה ודבור נעשה תיקון בחי' משיח. כמו שבביאת משיח צדקינו במהרה בימינו יהיה יחוד ושלימות גמור בתמידות, כי אז יהיה עליית כל המחשבות והאותיות שהוא הדבור, כך הוא בכל **אדם בשעת התפלה ותורה בחי' משיח, היחוד הזה.**

בביאת המשיח יהיה באופן תמידי היחוד השלם של העלאת המ"נ (בשורת אליהו הנביא) והמשכת המ"ד (ביאת המשיח). אכן, "תכלית השלימות הזה של ימות המשיח ותחיית המתים... תלוי במעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות"[לא] (כפי שהדגיש הרבי מליובאוויטש שוב ושוב) — היחוד השלם הוא עליה של כל היחודים שעשינו בין המחשבה והדבור בתורה ובתפלה. ממילא, כל יחוד כזה בתפלה או בתורה הוא בחינה של משיח. גם בזמן הגלות אפשר להביא את המשיח לפרקים, בעת רצון, בזמני התעוררות והתלהבות של האדם (מלמטה למעלה, העלאת מ"נ) להן עונה ה' יתברך (מלמעלה למטה, בהמשכת מ"ד).

האפשרות להביא משיח לפרקים היא לא נוגעת רק למציאות, אלא לגילוי ניצוץ משיח בתוך נשמת כל אחד מישראל — יסוד עיקרי

יט בראשית ג, טז.
כ ע"ח שמ"ח פ"ד; קהלת יעקב ערך 'אליהו'.
כא ע"פ זהר ח"ב קא, ב. ראה **יין משמח** ח"א ש"ז בתורה "ואל אישך תשוקתך".
כב יחזקאל יא, יט; לו, כו.
כג איוב יט, כו.
כד בראשית ב, כג.
כה תהלים עג, כב.
כו ויקרא יב, ב.
כז ישעיה מב, י; תהלים צו, א; צח, א; קמט, א.
כח שמות רבה כג, יא (וראה שה"ש רבה א, לו; מכילתא בשלח פרשת השירה א).
כט ראה אור החיים על ויקרא יב, ב, ובאריכות בספר **בעתה אחישנה** ח"ג פ"ז עמ' רפב ואילך.
ל לקו"ת בחקתי מט, ג; חקת נו, א ובעוד ספה"ק.
לא תניא פל"ז.

כמו שאדם הראשון כלל את כל הנשמות גם המשיח יכלול את כל הנשמות – הוא נשמה כללית 'שקופה', שכל אחד מזדהה עמו – ובמדרגה גבוהה אף יותר

כדי לגלות את הקומה הכללית של המשיח, צריכים לבנות אותה מכללות נשמות ישראל, כשעל כל אחד מוטל לגלות את ניצוץ משיח שבו

בתורת מורנו הבעל שם טוב (אותו מצטט הרבי מליובאוויטש אין־ספור פעמים מתוך המאור עינים) — הנבנה על ידי כל תורה ותפלה כדבעי:

שהוא סוד בנין קומת משיח, כמאמר הבעש"ט נבג"מ שצריך כל אחד מישראל לתקן ולהכין חלק קומת משיח השייך לנשמתו. כנודע שאדם הוא ראשי תיבות אדם דוד משיח. שקומתו של אדם הראשון מסוף העולם ועד סופו היה (חגיגה יב.), שהיו כלולין בקומת אדם הראשון כל הנשמות של ישראל, ואחר כך על ידי החטא נתמעטה קומתו, וכמו כן יהיה משיח קומה שלימה מכל נשמות ישראל כלולה מששים ריבוא כמו שהיה קודם החטא של אדם הראשון. על כן צריך כל אחד מישראל להכין חלק בחי' משיח השייך לחלק נשמתו, עד שיתוקן ותכונן כל הקומה, ויהיה יחוד כללי בתמידות במהרה בימינו.

אדם הוא ראשי תיבות **אדם־דוד־משיח**[לב] — הראש־תוך־סוף, עבר־הוה־עתיד, של כל הדורות (בסוד "מגיד מראשית [הדורות] אחרית [הדורות, משיח]"[לג]). לכתחילה העבר־הוה־עתיד היו כלולים ברגע הראשון יחד, כנצח שמעל הזמן. בחטא אדם הראשון הוא נפל והפסיד את בחינות דוד־משיח שבו והוא הפך לעבריין השקוע רק בעבר[לד] (בחינתו העצמית, אדם, שהיא הראש־העבר של כל האנושות). דוד המלך התחיל את התיקון (אך נכשל גם הוא בענין דומה[לה], כאשר לקח את בת שבע טרם הזמן — "אכלה פגה"[לו] — בדוגמת אדם הראשון שאכל מעץ הדעת, וגם בא על חוה, לפני הזמן הראוי לכך בשבת[לז]) והמשיח ישלים את התיקון, כשיזכה בשלמות ל"זריזות במתינות"[לח] (השייך גם לכח התיקון של פינחס[לט]). לכן, כמו שאדם הראשון כלל את כל הנשמות גם המשיח יכלול את כל הנשמות — הוא נשמה כללית 'שקופה', שכל אחד מזדהה עמו[מ] — ובמדרגה גבוהה אף יותר (שהרי אדם הראשון הוא החיה הכללית ומשיח הוא היחידה הכללית, כנודע[מא]). לכן, כדי לגלות את הקומה הכללית של המשיח, צריכים לבנות אותה מכללות נשמות ישראל, כשעל כל אחד מוטל לגלות את ניצוץ משיח שבו.

לב ספר הליקוטים האזינו (ועוד); ספר הגלגולים פ"א (ושם פס"ב בשם ספר הקנה). ובכ"מ.

לג ישעיה מו, י.

לד ראה לדוגמה שיעור כ"ג אלול תשע"ב. ובריבוי מקומות.

לה וראה בהרחבה שכינה ביניהם פ"ה.

לו סנהדרין קז, א.

לז ספר הליקוטים עקב פ"ח. ובכ"מ.

לח הוספות לכש"ט (קה"ת, הוצאה שלישית) אות רה.

לט בפרשת פינחס מבקש משה שה' יפקוד על העדה ממשיך וה' בוחר ביהושע בן נון (במדבר כז, טו־כג). בדרך כלל מוסבר (ראה באורך שיעור י"ט תמוז תשע"ב. ובכ"מ) שיהושע ופינחס מבטאים את שני הצדדים של מתינות וזריזות – יהושע המתון התרשל בכיבוש הארץ (יהושע יא, יח ובמפרשים שם, עפ"י תנחומא מטות ד; במדבר רבה כה, ב) ופינחס הקנאי הזדרז להרוג את זמרי וכזבי – ולמרות שהשלמות היא "זריזות במתינות", כאשר צריכים לבחור באחד הצדדים יש לבחור במתינות (על דרך הבחירה בסיני על פני עוקר הרים, ראה הוריות יד, א). אכן, באמת בקדושה יש התכללות וגם בפינחס היתה מתינות (אלא שלא היתה זו זריזות במתינות אלא מתינות בזריזות, ודוק). על אף שפינחס הזדרז לקחת את הרומח בידו הוא המתין עד שיוכל להרוג את פינחס, כדרשת הפסוק "**זרזיר מתנים** או **תיש**" (משלי ל, לא) – "ארבע מאות ועשרים וארבע [**זרזיר**] בעילות בעל אותו רשע אותו היום ו**המתין** לו פנחס עד ש**תשש** כחו" (סנהדרין פב, ב). פינחס הוא "**זרזיר מתנים**", **זריז** שיודע גם **להמתין** בעת הצורך, ודוק.

מ ראה גם חדא"ג למהר"ל על סנהדרין צח, ב שנתבארו בסעודת משיח (נדפס בגליון אחו"ק) השתא.

מא ע"ח ש"ג פ"ב. ראה ספר הליקוטים משפטים פכ"א; סוד ה' ליראיו, תפלה קודם הלמוד פ"ו הערה ל.

משיח האותיות

וכל זה הוא על ידי יחוד המחשבה והדבור, שהמחשבה הוא נשמת הדבור המחיה אותו, כי תפלה בלא כונה כגוף בלא נשמה, שהוא יחוד גמור, כמבואר אצלנו במקום אחר.

המאור עינים הוא זקן תלמידי המגיד, שעוד היה מספר פעמים אצל הבעל שם טוב, ויש לו קשר עצמי לבעל שם טוב — הוא בהחלט זקוק לרב המגיד, רבו המובהק, אבל הוא תופס אותו כ'דרך מעבר' לגילוי הבעל שם טוב וההתקשרות אליו (ולכן הוא גם מצטט את הבעל שם טוב יותר ממה שהוא מצטט את המגיד)[מב]. גם היחוד שהוא מזכיר כאן, יחוד המחשבה והדבור, הוא היחוד העיקרי אצל הבעל שם טוב[מג] — יחוד בסוד "מי [בינה־מחשבה] זאת [מלכות־דבור] עולה מן המדבר [לשון דבור, בו יש לייחד גם את המחשבה]"[מד].

וזה אי אפשר אם לא על ידי התשוקה שמקודם, שהוא בחי' המבשר, בחי' אליהו. ולכך נקרא משיח, כי משיח הוא לשון דבור, והמחשבה משיח את הדבור, שישיח את האותיות. ולכך בכל עת שהוא יחוד המחשבה עם הדבור, הוא תיקון בחי' משיח. רק שהוא אינו בתמידות כמו שיהיה בתיקון ביאת המשיח במהרה בימינו. ולכך קודם השלימות הגמור יהיה בשורת אליהו ז"ל, להתעורר תשוקת ישראל קודם ביאת משיח.

יחוד המחשבה והדבור הוא כח של מָשִׁיחַ אשר מֵשִׁיחַ — מניע־מפעיל את השיחה שמחיה — את האותיות הדוממות[מה] (בסוד "ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב"[מו], יציאה בה פגש את רבקה שבאה לקראתו בסוד העלאת מ"נ, וד"ל). ליחוד הזה צריכה לקדום תשוקה מצד המטה, אותה מעורר המבשר אליהו, ורק בעקבותיה היחוד הוא בבחינה השלמה של **"אהבה בתענוגים"**[מז] (העולה **מבשר־אליהו**). התשוקה הזו היא התשובה ההכרחית לפני הגאולה, "אין ישראל נגאלין אלא בתשובה וכבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין"[מח] — תשובה מאהבה־תשוקה שמעורר אליהו, "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם". לכן דווקא אליהו, המודע לצורך בהעלאת מ"נ של תשובה והתעוררות לפני המשכת מ"ד של המשיח, הוא המסביר את תשובת המשיח לרבי יהושע בן לוי שיבוא "היום"[מט] לפי הפסוק "היום אם בקלו תשמעו"[נ] — שמיעה שהיא תשובה והעלאת מ"נ המאפשרות למשיח לבוא "היום".

> התשוקה הזו היא התשובה ההכרחית לפני הגאולה, "אין ישראל נגאלין אלא בתשובה וכבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין"

נשמת נדב ואביהוא

והסיבה לזה שאליהו הוא המעורר התשוקה, הוא כי נודע (זהר ח"ג ריז, א) כי פנחס שהוא אליהו זכה לנשמות של נדב ואביהוא בני אהרן, ונודע שסיבת מיתתן היה על ידי השתוקקות רב בהתלהבות גדולה בעבודתן להבורא ב"ה, עד שמחמת דביקתן באור בהיר ויוצ ותשוקה חזקה נפרדו נשמותיהן מגופן. וזהו שנאמר (ויקרא י, ב) ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו

מב וראה באריכות בהתוועדות שבת תזו"מ (פורסמה בגליון קדושים) השתא.
מג כש"ט (קה"ת, הוצאה שלישית) אותיות סזא ו־תה.
מד שה"ש ג, ו; ח, ה.
מה האותיות מכונות בספר יצירה "אבנים" והן בגדר דומם־מת ביחס למה שמתבטא בהן ומחיה אותן (ראה גם תו"א ל, א; לקו"ת במדבר ח, ב. ובכ"מ).
מו בראשית כד, סג.
מז שיר השירים ז, ז.
מח רמב"ם הלכות תשובה פ"ז ה"ה.
מט סנהדרין צח, א. וראה באורך לב לדעת מאמר "אמונה ובטחון" פ"ז.
נ תהלים צה, ז.

לפני ה', לפני ה' דייקא, שנתקרבו מאוד בהתלהבות גדול המכונה לאש מלפני ה'. ואומר (ויקרא טז, א) בקרבתם לפני ה' וימותו, מחמת גודל הקירוב באש ההתלהבות והתשוקה נדבקה נשמתן באור הזך. ואחר כך זכה פנחס שהוא אליהו אל אלו הנשמות.

המקור של העלאת מ"נ המוחלטת (העלאת מ"נ "בטהרתה"[נא]) הוא סוד נשמת נדב ואביהוא שמתו "לפני הוי'" (כאשר הקריבו "אש זרה אשר לא צוה אֹתם"[נב] — אש שעל הקרבתה "צוה אֹתם" ה"לא", מדרגת "רישא דלא ידע ולא אתידע"[נג], האמונה הפשוטה שבנפש, וד"ל). בדרך כלל מיתה היא נפילה ("מאן דנפיל מדרגיה איקרי מית"[נד]), אך המיתה שלהם היא התקרבות והעלאה לפני ה'[נה], כאשר נשמתם יצאה בגודל נעימות־עריבות־ידידות־מתיקות[נו], בהתלהבות אש־קדש (אש המאפיינת העלאת מ"נ של האשה, לעומת המשכת מ"ד שהיא יחסית בבחינת מים). אם היו זוכים נדב ואביהוא הם היו נשארים בחיים למרות ה"רצוא" המוחלט (כפי שהוא יאמר לקמן) — ה' יתברך היה שומר אותם בגוף בדרך נס, וה"רצוא" שלהם עצמו היה מכשיר אותם לחיים נצחיים יותר מכל אחד אחר (לכן ביחס אליהם אומר משה לאהרן "שהם גדולים ממני וממך"[נז]). אכן, חטא נדב ואביהוא (לפי השיטות השונות לבארו) גרם להסתלקותם בדרך הטבע עם דבקותם "באור בהיר וזך". עם זאת, ברצון ה' לשמור לדורות את עצמת ההתעוררות שלהם, ה' זיכה בנשמותיהם — באופן של "שוב" אחרי ה"רצוא" שלהם — את פינחס[נח] (והרי "פינחס זה אליהו" ש"לא מת").

אם היו זוכים נדב ואביהוא הם היו נשארים בחיים למרות ה"רצוא" המוחלט – ה' יתברך היה שומר אותם בגוף בדרך נס, וה"רצוא" שלהם עצמו היה מכשיר אותם לחיים נצחיים יותר מכל אחד אחר

ולכך תמיד **הוא** היחוד והתשוקה שעל ידו יהיה היחוד השלם ע"י **אליהו** שהן **אותיות אל יה"ו, שהוא** יחוד ה' **אחרונה אל יה"ו. שכל התשוקות של ישראל שהוא בחינת מ"נ אל יחוד דבור ומחשבה, הוא על ידי אלו הנשמות שעשו עבודת ה' ויחוד הגמור בתשוקתן הגדולה. כנודע שאנא ה' הושיעה נא** (תהלים קיח, כה), **אנא ראשי תיבות אליהו נדב אביהוא, שתמיד המ"נ והתשוקה הוא על ידם.**

אליהו פועל שכל תשוקות ישראל תהיינה **אל יהו** — התעוררות של "אל", השתוקקות "אליו ולא למדותיו"[נט] בכח המחשבה, כלפי **י־ה־ו** (המחשבה הנמשכת מלמעלה אל מול עלית הדבור, **ה** תתאה, מלמטה למעלה), לייחד את הדבור (מלמטה למעלה) עם המחשבה — הכל מכח נשמות נדב ואביהוא, בסוד "אנא הוי' הושיעה נא", **אנא** (בגימטריא **אליהו**!) ר"ת **אליהו־נדב־אביהוא**[ס].

וזה נקרא שלום, שהוא שלימות גמור. כי בלא זה נקרא עבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס, מלשון פרוסה, שהוא דבר השבור לחצאין שאינו

נא ע"פ שיחת י"ד אלול תשמ"ח. וראה שיעור שבת שובה תש"פ ועוד.

נב ויקרא י, א.

נג ע"פ זהר ח"ג רפח, א־ב.

נד ראה זהר ח"ג קלה, ב.

נה בסה"מ "אתהלך – לאזניא" מבואר על הפסוק "אתהלך לפני הוי' בארצות החיים" (תהלים קטז, ט) שמי שזוכה לכך הוא "לפני הוי'" גם בהתקרבות וגם בהתרחקות, גם ב"רצוא" וגם ב"שוב", אלא שאצלם הכל היה "רצוא" (שכולו "לפני הוי'").

נו לשון אוה"ח הק' בתחלת פרשת אחרי מות.

נז רש"י על ויקרא י, ג (מחז"ל).

נח **אביהוא** עולה **ה** ברבוע, **נדב** משלים אותו ל־**ט** ברבוע (**אנכי**), כך שממוצע כל אות הוא **ט**. **ט** היא אות ה**ט**וב (שיש בה גם מובן של אמת), "אין טוב אלא תורה" (אבות פ"ו מ"ג; ברכות ה, א) – ו־**פינחס** משלים אותם (כשנשמתם מתעברת בו) ל־**טוב** ברבוע (טוב שעולה מלמטה למעלה וטוב שנמשך מלמעלה למטה)!

נט פרדס רמונים של"ה פ"ב בשם הספרי.

ס לפעמים מסבירים (ראה גם שמחת בית השואבה השתא ח"א, "שובו לבצרון") שהכוונה היא "**אנא**" – **א**הרן־**נ**דב־**א**ביהוא – עד שבסוף, אחרי הדבקות באור הזך, נדרש להושיע רק את ה־**נא**, **נ**דב־**א**ביהוא, וד"ל.

דבר שלם. כמו שאמרו (אבות פ"א מ"ג) אל תהיו כעבדים וכו' על מנת לקבל פרס, עבודה פרוסה, שאינו שלימות. אך העיקר הוא, להיות לעובד ה' בשעה שמדבר דברי תורה ותפלה תשוקה חזקה ודביקות גדולה, שיסכים ויחליט בדעתו ויהיה שמח הלואי שתדבק נשמתם בדבורים האלו עד שתצא מן הגוף כמו אצל נדב ואביהוא.

העלאת מיין־נוקבין צריכה להיות בשלמות, עד כדי מסירות נפש (ועד בכלל) — בנכונות להסתלק לגמרי (בבחינת "אדם כי ימות באהל"[סא], הממית עצמו באהלה של תורה[סב]), ללא כל שיור (פרוסה, 'חצי־עבודה') ואינטרס אישי (פרס) שיש בעבודה 'שבורה' (עבודה עם הרגשת היש של האדם בעבודה, הבאה משבירת הכלים), אלא מתוך גדלות מוחין של "אנא נסיב מלכא"[סג], דבקות בה' לבדו. כך מבואר[סד] כי למרות שה' רוצה ב"שוב", ולא ב"רצוא" עד להסתלקות, עצמת ה"רצוא" עצמה צריכה להיות ללא־שיור[סה] (רבי עקיבא "נכנס בשלום ויצא בשלום"[סו] מכח בטולו לרצון ה' והחלטתו המוקדמת שאם ה' ירצה הוא ישוב למטה, אך ה"רצוא" שלו היה בשלמות ובנכונות למסירות נפש, ויש לומר שאצל אליהו ומשיח מגיעים לשלום נעלה יותר מ"נכנס בשלום ויצא בשלום" של רבי עקיבא — שבסופו של דבר מת על קידוש ה' בעשרת הרוגי מלכות — דווקא מתוך "רצוא" אף ללא החלטה מוקדמת על "שוב", במדרגה של "מצות בטלות"[סז] בה לא יתכן שרצון ה' יהיה שונה מרצון האדם, שרוצה רק להתדבק בעצמותו יתברך, וד"ל).

> העלאת מיין־נוקבין צריכה להיות בשלמות, עד כדי מסירות נפש (ועד בכלל) – בנכונות להסתלק לגמרי, ללא כל שיור (פרוסה, 'חצי־עבודה') ואינטרס אישי (פרס) שיש בעבודה 'שבורה'

הגם שיש דיעות בש"ס (עירובין סג.) על מהות סיבת מיתתן, מכל מקום האמת הוא ג"כ כמו שאמרנו, רק שגם מה שאמרו בש"ס הוא אמת, שלולא זאת שאמרו בש"ס היה הבורא ב"ה משמרן שלא יהיה יציאת נפשותיהן ממש, רק שעל ידי אלו הדברים האמורים בש"ס גרמו להם לזה. והבן. אבל באמת עבודתן היתה עבודה תמה מאוד.

הדעות על סבת הסתלקות נדב ואביהוא בחז"ל הן בגדר "אמת", אך הטעם הפנימי — "אמת לאמתו" — הוא הצורך ב"רצוא" עד כדי מסירות נפש ("עבודה תמה מאד", תשוקה בטהרתה, כנ"ל). אכן, כפי שהוזכר, ללא החטא ה' היה עושה נס ומשאיר אותם בחיים בכל זאת. כך יהיה ביחוד השלם של אליהו ומשיח, המזכה בשלום — משיח חי (היינו משיח בן דוד, שבבחינת "דוד מלך ישראל חי וקים"[סח], משיח של שלום הבא אחרי מלחמות משיח בן יוסף, שלגביו יש חשש שימות במלחמה[סט], ודוק).

שלום אליהו

כללו של דבר, כל מקום שיש יחוד נקרא שלום, על שם שלימות. ולכך תורה ותפלה הוא שלום. וסיום התפלה הוא בשלום, מאחר שנעשה יחוד הדבור והמחשבה, שהוא יחוד הה' מוצאות אל השלש אותיות יה"ו שהוא בחי' מחשבה, נעשה שלימות הגמור. וכל זה הוא על ידי אליהו ז"ל שהוא מבשר,

סא במדבר יט, יד.

סב ברכות סג, ב.

סג איכה רבה ג, ח. וראה ד"ה "ביום עשתי עשר יום" תשל"א (וגם תחושת "אנא נסיב מלכא" צריכה להיות בלא־מודע, כשבאופן מודע האדם רק עובד את ה' עד מסירות נפש, ודוק).

סד ראה נפש בריאה ח"ב פ"א ופ"ג.

סה וראה תניא קו"א "להבין מה שכתוב בפע"ח ש"העלאת מ"ן במוחו ולבו של אדם היא בחי' רשפי אש בלי גבול ונק' בכל מאדך" וכו'.

סו ע"פ חגיגה יד, ב.

סז נדה סא, ב.

סח ר"ה כה, א.

סט ראה סוכה נב, א; זהר ח"ג רכג, א; פע"ח שער העמידה פי"ט ועוד.

על ידי חמתו־ התלהבותו של פינחס – תשוקתו הקנאית אל ה' לבדו, "'אליו' ולא למדותיו" – הוא משיב את ה"**את**", ה**אות**יות מ־**א** עד **ת**, אל שרשן ב"אלופו של עולם" וזוכה להמשכה מלמעלה של "בריתי שלום" בשלמות היחוד

שהוא התשוקה שמתחלה. ולכך הבא בדרך נותנין לו שלום, כנודע ממה שכתוב בזוהר הקדוש (ח"א מט:) שכשהאדם הוא בדרך זיווגא עילאה אזדווג בהדיה, שהוא ג"כ בחי' הה', ונעשה גם כן יחוד. והבן.

היחוד נקרא שלום על שם שלמות של קוב"ה ושכינתיה, העלאת מ"נ של הנוקבא והמשכת מ"ד של הדכורא (דווקא באופן של "אשה מזרעת תחלה"). יחסית, התפלה היא אתערותא דלתתא (שהיא העיקר) והתורה היא אתערותא דלעילא, אך בפרט בכל אחת מהן יש התכללות של שתי הדרגות — ההעלאה של התפלה מסיימת בהמשכה (דווקא בסיומה, בברכת "שים שלום", כנודע[ע], כמובא מהמדרש) וגם בהמשכה של התורה יש יחוד עם מה שלמעלה מטעם ודעת[עא] — יחוד של הדבור (**ה** תתאה, הרומזת גם ל־**ה** מוצאות הפה שכנגד **מנצפך**, האותיות הנקביות־הסופיות) עם המחשבה (אותיות **י־ה־ו**, כנ"ל). היחוד הזה הוא השלום של "הבא בדרך", שזוכה ליחוד קוב"ה ושכינתיה, כפי שהוא מביא מהזהר (שרוב סודותיו מתחדשים דווקא בהליכה בדרך). היחוד הזה הוא "יום הוי' הגדול והנורא", היום של יחוד שם הוי' בשלמות — שמתחולל בכל יום בתורה ובתפלה — הבא מכח ההשתוקקות שפועל אליהו הנשלח לפניו:

וזהו הנה אנכי שולח לכם תמיד בהווה את אליהו, כי תמיד הוא כן כאמור לעיל. כי מתחלה קודם שיהא יחוד, שנקרא בא יום ה' וגו', על שם התחברות ויחוד השם שהוא הה' אל ג' אותיות, שנשתלם השם בשלימות גמור, שהוא בחי' משיח כאמור, צריך תחלה בחי' אליהו שאני שולח לכם תמיד גם היום, בכל עת תורה ותפלה, קודם שתעשה יחוד הנ"ל שהוא בא יום ה' שנתחבר השם ונתיחד.

"השיב את חמתי"

לאור כל ההקדמות הללו הוא דורש את פתיחת הפרשה:

וזהו פנחס בן אלעזר וגו' השיב את חמתי. כי את הוא בחינת הה' מוצאות שמא' עד ת' כנודע, שהוא יחוד האותיות לאלופו של עולם. וזהו השיב את, שהוא המשיב תמיד את האותיות שהן בחינת הה' לאלופו של עולם. חמתי הוא מלשון התלהבות, על ידי ההתלהבות והתשוקה שמקודם כנ"ל. לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום וגו', נותן ג"כ בהווה תמיד במקום שיש יחוד הנקרא ברית שלום כנודע, אני נותן לו שהוא יהא הסיבה לזה ע"י התשוקה שעל ידו מקודם. כמו שיהיה בביאת המשיח במהרה בימינו בתמידיות, שיהיה מקודם בשורת אליהו, אמן נצח סלה ועד. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

כמו שעל ידי התעוררות התשוקה של אליהו זוכים להעלאת מ"נ המייחדת את הדבור (**ה** תתאה) עם המחשבה (**י־ה־ו**) ופועלת המשכת מ"ד של משיח, סוד ה"שלום", כך על ידי חמתו־התלהבותו של פינחס — תשוקתו הקנאית אל ה' לבדו, "'אליו' ולא למדותיו" — הוא משיב את ה"**את**", ה**אות**יות מ־**א** עד **ת** (הכלולות ב־**ה** המוצאות, **ה** תתאה), אל שרשן ב"אלופו של עולם" (סוד האלף, שבתחלת האותיות, המתחברת ל־א הקודמת להן[עב], בסוד "חד ולא בחושבן"[עג]), וזוכה להמשכה מלמעלה של "בריתי שלום" בשלמות היחוד. עבודה זו מתרחשת בהוה שוב ושוב, ביחוד המתחולל לפרקים, עד שזוכים להשלים אותה ביחוד התמידי בימות המשיח.

ע שער הכוונות דרושי העמידה דרוש ו; פע"ח שער העמידה פ"כ.

עא כפי שנתבאר גם במדור בפרשת חקת, על יחוד "תורת הוי'" (הלא־מובנת) עם "תורת משה" (המובנת).

עב וראה כוונות תקיעת שופר בסידור עם דא"ח.

עג הקדמת תקו"ז ("פתח אליהו") יז, א.

הסיפור החסידי

רבי שלמה מקרלין | תספורת להשבת השפיות

רבי שלמה הלוי סג"ל נולד בשנת תצ"ח לאביו רבי מאיר. היה תלמיד מובהק למגיד ממעזריטש ורבי אהרון מקרלין, ומראשי החסידות בליטא. נודע כבעל מופת מופלא, אך רגיל היה לומר כי "המופת הגדול ביותר הוא להכניס לתוך לבו של ישראל שפע קודש, שיהיה ביכולתו להתפלל לה' יתברך". רבי שלמה תבע בחריפות אהבת ה' ויראתו בעת למוד התורה, וידידו אדמו"ר הזקן אמר עליו כי "הוא חי טפח מעל הקרקע". לאחר פטירת רבי אהרון מקרלין בשנת תקל"ב מילא את מקומו בקרלין, ובי"ז בתמוז תקנ"ב, בהיותו בן 52, נורה ברגלו על ידי קוזאק בזמן קבלת שבת. לאחר פציעתו סיפר שנגזרה גזירה קשה על מחצית מעם ישראל, אך הוא הסכים להיות כופר נפשם. הצדיק מסר את נפשו ומת על קידוש ה' לאחר חמישה ימים, בכ"ב תמוז.

פעם אחת ישב רבי שלמה מקרלין עם חסידיו בבית המדרש, ולפתע ראו כולם אדם רץ במהירות מחוץ לבית המדרש, כאילו יצא מדעתו. מיד ציווה רבי שלמה לתפוס אותו ולהביאו לבית המדרש בעל כרחו. האיש השתולל והתנגד בכל כוחו, אך החסידים החזיקו בו והכניסוהו פנימה.

כשנכנס, הורה רבי שלמה לגזור מיד את שערותיו הארוכות. עשו כן, וכאשר הסתיימה התספורת שבה שפיותו של האיש באחת. הוא פרץ בבכי וצעק: "אוי ואבוי, מה עמדתי לעשות!"

אז התברר כי היה בדרכו אל הכומר המקומי כדי להמיר את דתו רח"ל. רוח שטות אחזה בו, והוא רץ אל השמד. רבי שלמה הבחין בכך מיד, ציווה לעצור אותו ולהסיר את שערותיו, ולאחר מכן חזר האיש לעצמו והבין עד כמה התרחק מדעתו ומזהותו האמיתית.

הסיפור הזה, על כל פרטיו, שייך לספירת ההוד.

נערך ע"י יהודה הס.

בספר יצירה מבואר כי החוש השייך לספירת ההוד הוא חוש ההילוך. לא במקרה פותח הסיפור בריצה. כל מה שקשור להליכה ולתנועה שייך למידת ההוד, וכאן מדובר בריצה למקום הלא נכון, בריחה מן הזהות היהודית עצמה.

חז"ל אומרים שאין אדם חוטא אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות, ואין ביטוי חריף יותר לרוח שטות מאשר יהודי הרץ אל הכומר כדי להשתמד. יהודי נקרא יהודי על שם שהוא מודה לה', וספירת ההוד היא כוח ההודאה והאמונה הפשוטה. כאשר כוח זה משתבש, מתקיים בו הפסוק "הודי נהפך עלי למשחית". האדם חדל לזהות את האויב כאויב ואת הידיד כידיד, ומתהפכים אצלו כל סדרי החיים.

בדברי הקבלה מבואר שספירת ההוד קשורה גם למערכת החיסון שבגוף. כאשר מערכת החיסון פועלת כראוי, היא יודעת לזהות את הזר כאויב ואת הגוף עצמו כאוהב. אך כאשר היא משתבשת, היא מתחילה לתקוף את עצמה ולהגן על מה שמזיק לה. כך גם כאן: האיש רץ אל מי שמבקש לעקור את נשמתו, ומתייחס

אליו כאילו היה מיטיבו.

גם אופן ההצלה שייך כולו לספירת ההוד. רבי שלמה אינו מסתפק בדיבורים אלא משתמש בכל ספירת הגבורה, שההוד הוא ענף שלה, ותופס את האיש בכוח כדי להצילו מעצמו.

אף גזיזת השערות איננה פרט צדדי. אצל הלוויים, שמידתם גבורה, נעשה גילוח השערות ביום בו נכנסו לעבודת המשכן.

כמו שמשתקף בסיפור, השערות מכוונות בקבלה "מותרי מוחין" והם רומזות להרהורים (לשון hair באנגלית, כנודע). כאשר גזר רבי שלמה את שערותיו של האיש, הוא הסיר ממנו את אותם הרהורים זרים שאחזו בו, ומיד לאחר מכן שבה אליו דעתו והוא חזר להיות מי שהיה באמת.

ונספר סיפור נוסף של "זריקת חיסון" אמונית, שגם בו מתבטא באופן מיוחד חוש ההילוך של רבי שלמה מקרלין.

כאשר החל אדמו"ר הזקן להפיץ את תורת חסידות חב"ד, נמשכו אליו אנשים מסוגים שונים. היו שבאו מתוך רצון אמיתי להשתנות ולעבוד את ה', והיו שבאו מפני שנהנו מן העומק השכלי שבתורת החסידות, אך לא ביקשו לשנות את חייהם בפועל.

איש עסקים בשם שלמה פייגין היה מן הסוג השני. הוא היה בעל כשרון ושכל חריף, ונהנה מן האתגר האינטלקטואלי שבתורתו של אדמו"ר הזקן, אך לא היה מוכן לחיות באמת את חיי החסידות.

פעם אחת נזקק לנסוע ללייפציג לצורך עסקיו. לפני נסיעתו קרא לו אדמו"ר הזקן וביקש ממנו, שבאשר יעבור דרך קרלין, ייכנס אל רבי שלמה וימסור לו דרישת שלום. שלמה הסכים.

כאשר הגיע לקרלין נכנס לחדר ההמתנה הסמוך לחדרו של רבי שלמה. בעודו ממתין, שמע את רבי שלמה מהלך בחדרו הלוך ושוב. לפתע נפתחה הדלת, רבי שלמה יצא אל חדר ההמתנה, החל להתהלך בו וקרא בקול:

"אברך, אברך, ומה תאמר אם אכן יש אלוקים בעולם?"

לאחר מכן שב לחדרו.

חלפו דקות אחדות, ושוב נפתחה הדלת. רבי שלמה יצא, התהלך בחדר וחזר על אותן מילים ממש:

"אברך, אברך, ומה תאמר אם אכן יש אלוקים בעולם?"

כאשר הדבר חזר בפעם השלישית, הבין שלמה פייגין שלשם כך שלחו אדמו"ר הזקן לקרלין, והמשיך בדרכו.

לימים אכן התרחק שלמה מן התורה ומן האמונה. כשרונותיו הגדולים הביאו אותו למעמד גבוה בממשלת הצאר, והוא נעשה אחד האחראים על תכנון הדרכים במדינה.

כאשר ביקשה הממשלה לסלול כביש שיעבור במקום קברו של אדמו"ר הזקן בהאדיטש, גילו החסידים כי דווקא שלמה פייגין הוא האיש הממונה על תוואי הכביש. הם פנו אליו בבקשה לשנות את התכנית.

שלמה הסכים מיד, אך ביקש תחילה לשבת מעט עם רבי משה ווילנקר, חברו הוותיק מימי החסידות, ולהתוועד יחד כבעבר.

במהלך השיחה הודה בפניו:

"אני אדם עשיר ומצליח, אך אינני נהנה מכל מה שיש לי. משפט אחד מלווה אותי כל חיי ואינו נותן לי מנוח: 'אברך, אברך, ומה תאמר אם אכן יש אלוקים בעולם?'".

(התוועדות כ"ד תמוז ס"ז. הסיפור השני – שיחת השבוע)

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

בירור ותיקון ההומאופתיה

הסמינרים שהרב נתן בעבר על הומאופתיה היו עבורי מהפכה וקריאת כיוון לבירור ההומאופתיה מהשורש. אך כיון שהרב מעלה הסתייגויות ממצב ההומאופתיה היום אני מבקש לברר ולהבין:

א. הרב כותב שההומאופתיה מבוססת על ניתוחי מילים בשפה זרה וממילא אינה מכוונת ללשון הקדש ולשמות האמיתיים של החומרים. אך למעשה ברוב המקרים המידע שנאסף על כל חומר (remedy) מגיע מניסוי (proving) וניסיון מצטבר, ולאחר מכן אם לאחד המטפלים יש הבנה על שילוב המידע הזה עם שם החומר הוא יציין זאת. בפרט ששם התכשירים משתנה ממקום למקום ומשפה לשפה ולכן לא דורשים את שם התכשיר וגם לא את שמו המדעי.

בנוסף, איך ניתן לברר את התכשירים על פי שמותיהם בלשון הקדש, בעוד שבעברית ובמיוחד בשפת התורה יש מלאי מוגבל מאוד של שמות חומרים? בהומאופתיה יש כיום מעל 6000 תכשירים ולרובם המוחלט אין שמות עבריים. ועוד, איך להתייחס לשמות המודרניים שניתנו בידי האקדמיה והבוטנאים? האם להתייחס אליהם כהשגחה פרטית ולדרוש את השמות שלהם כדי להבין את מהות החומר? ועוד, בהומאופתיה משתמשים בנגזרות רבות ושילובים עם חומרים אחרים או תתי מין שונים, איך להתייחס לכל אחד מהם?

ב. הסתייגות נוספת של הרב היא שהגדרת ארבעת היסודות בהומאופתיה שונה מההגדרות של תורת ישראל. אבל הענין הזה אינו עקרון יסודי שעליו מושתת הטיפול ההומאופתי. גם בקרב ההומאופתים יש חילוקי דעות בנושא, יש כאלה שלא משתמשים בכלל במודל ארבעת היסודות, ויש מטפלים רבים שמאמצים את השקפת התורה על ארבעת היסודות וההבנות הנגזרות מכך.

ג. הרב כותב שהדילול ההומאופתי אין בו זכר ממשי ואינו מתאים למושגי הביטול בחז"ל. אבל היום בעקבות ההתקדמות המדעית ניתן לגלות את חומר המקור בכל תכשיר גם אחרי שהוא דולל הרבה פעמים. גם אם נניח שמבחינה מדעית לא ניתן (עדיין) לראות את מולקולות החומר המקוריות, האם אין ערך לריפוי שלא ניתן להסבר מבחינה מדעית? בפרט שיש נסיון קליני רחב של ריפוי מובהק גם בדילול גבוה. לכאורה, כמו שהרב כותב בספרו רפואה שלמה על הערך הטיפולי בעיני הרופא, כוונת לבו ותפלתו, כך אפשר להניח שה' נתן בכל חומר איכויות ריפוי מסוימות שבאות לידי ביטוי בכל הרמות, גם במה שאינו נראה לעין באופן מדעי – האם מפגש של האדם עם האיכויות הללו שיכול להביא לריפוי אינו בעל ערך?

ד. האם מוגבלות של שיטה מסוימת היא סיבה לא להשתמש בה באופן גורף עד שהיא תתברר באופן המדויק ביותר? הרי גם באלופתיה יש חסרונות רבים שהרב מונה, ובכל זאת אין הוראה לא להשתמש בשיטה זו עד שתתוקן.

ולסיום באופן אישי: אני עוסק בהומאופתיה באופן יומיומי, מה המשמעות של הסתייגויות הרב מההומאופתיה עלי באופן אישי? האם הרב ימליץ להפסיק לעסוק בתחום זה ?

מענה:

קודם כל, העיקר – ברכה שהשם יתברך יעזור בידך להיות ציר נאמן וצנור להביא ארוכה ומרפא לרבים!

הסתייגות אינה בטול ח"ו.

לכל שיטה שאיננה, לעת עתה, מבוררת כל צרכה, יש הסתייגויות (וכך לכל חכמה, משבע חכמות העולם, יש הסתייגות, שעל זה נאמר "סיג לחכמה שתיקה" — כל רגע של שתיקה, של הרגשת 'איני יודע', עוזר במאד לברר יותר את החכמה).

היות שיש כמה דוגמאות מובהקות בתורה לרפואת דומה בדומה, רפואת הקב"ה (ועבדיו הנביאים), יש קודם כל ללמוד מהם את מרבית האמיתות ביחס להומאופתיה, מהעץ המר שממתיק את המים המרים, מסוד הקטרת שבה סם המות וגם סם חיים, מפרה אדמה, המטהר ומטמא, עליה נאמר "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני", ומעל כולם נחש הנחשת — שדוקא שם רואים את חשיבות הדיוק בשם, בלשון הקדש, וגם הקשר בין הדומם (נחשת, מתכת, מתכת התפארת־רפואה) לחי ומדבר (נחש־אדם־נח [סוד נח־נחש־נחשת]).

יש לנו לחתור לבנות את ההומאופתיה על פי סודות לשון הקדש (אין צורך לסמוך על האקדמיה — אם כי אפשר להעזר בתובנות שלהם), ובעיקר על פי פנימיות התורה (כמו שלפוטון אנחנו קוראים אגל [טל] ולאלקטרון קוראים אופן ["האופן בתוך האופן"] וכיוצא בזה). לא חייבים להגיע ל־6000 שמות מחודשים, העיקר החומרים הכלליים יותר. חשוב מאד שהמטפל והמטופל ידעו ויתבוננו, תוך כדי הטיפול, בסודות לשון הקדש, זה יעזור מאד.

בנוגע לדילול: אין התנגדות לדילול שואף לאפס, יש בזה גם הגיון על פי סוד, שכל יש חדש צריך לצמוח מאין, ו"**אין מזל לישראל**" (היינו הומאופתיה מה שאין כן לאומות העולם מתאים יותר אלופתיה, מלחמת־נגד) בגימטריא **קטרת** כנודע. רק שאני עדיין מחפש לזה מקור מובהק בתורה (יש כמה מקורות מובהקים שמתוך המעט, המוחשי, צומח נס הריבוי המופלג).

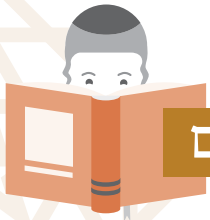
שוב, העיקר להפוך את זה לקדש, לגילוי של פנימיות תורת ישראל, הגם שעל פי ההשגחה העליונה זה התחדש בעת החדשה על ידי אינו יהודי (שמאד הסתמך על השמות בלועזית, שעל זה היתה הבקורת), אבל כך הדרך, "ברישא חשוכא והדר נהורא", "כיתרון האור מן החשך" דוקא.

גם הבנת ארבעת היסודות, בעולם־שנה־נפש, חשובה מאד ברפואת העתיד, "דומה בדומה". עצם היכולת לדמות מילתא למילתא, סוד גזרה שוה שצריך לקבל איש מפי איש עד משה רבינו, מבוסס על ההבנה הנכונה של אש־רוח־מים־עפר, ארבעת היסודות הפשוטים, והקבלתם לדומם־צומח־חי־מדבר, ארבעת היסודות המורכבים.

כלומר שכל ה'הסתייגויות' הן בעצם רק כיווני דרך, ליתר דיוק והתקדמות בשיטת הריפוי דומה בדומה הנקרא הומאופתיה (ובאמת גם מלה זו צריך להחליף, ולהתרגל לקרוא לזה רפואת דומה בדומה).

בברכת הצלחה רבה!

אָנֹכִי וְהַיְלָדִים

הַמָּדוֹר לְיַלְדֵי יִשְׂרָאֵל

סוֹתֵר עַל אֵמָּת שִׁבְעוֹת

שָׁלוֹם יְלָדִים!

הַשָּׁבוּעַ נִכְנַסְנוּ לִתְקוּפַת 'בֵּין הַמְּצָרִים', יְמֵי הָאֲבֵלוּת שֶׁלָּנוּ עַל חֻרְבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. בְּיָמִים אֵלּוּ אָנוּ מַגְבִּירִים אֶת הַצִּפִּיָּה לַגְּאֻלָּה הָאֲמִתִּית וְהַשְּׁלֵמָה!

אָז רָצִיתִי לְשַׁתֵּף אֶתְכֶם בְּמָשָׁל מְיֻחָד בְּיוֹתֵר, שֶׁיִּשְׁפּוֹךְ לָנוּ אוֹר שֶׁל תִּקְוָה לְיָמִים אֵלּוּ.

אוּפְס, שָׁכַחְתִּי...

"יְלָדִים, מִי יוֹדֵעַ לוֹמַר לִי אֵיךְ זֶה שָׁ...", שׁוֹאֵל הַמּוֹרֶה אֶת הַיְלָדִים בַּכִּתָּה. "אָה, בֶּטַח!", קוֹפֵץ נַפְתָּלִי בָּרֹאשׁ, תּוֹךְ הַשְׁמָעַת קוֹלוֹת מְשֻׁנִּים הַמְּעִידִים עַל קֹצֶר רוּחוֹ הַמִּתְקַדֵּם. "כֵּן, בְּבַקָּשָׁה", מְסַמֵּן לוֹ הַמּוֹרֶה לַעֲנוֹת. "אֶהֱמְמם, שָׁכַחְתִּי...", עוֹנֶה נַפְתָּלִי בִּמְבוּכָה. מַכִּירִים אֶת הַמַּחֲזֶה הַזֶּה? אֲנִי מַנִּיחַ שֶׁכֵּן. הַאִם נַפְתָּלִי אָכֵן יָדַע אֶת הַתְּשׁוּבָה? אִם כֵּן, אֵיךְ יִתָּכֵן שֶׁבְּרֶגַע אֶחָד הִיא פָּרְחָה מִמּוֹחוֹ? הַתְּשׁוּבָה הִיא כֵּן וְלֹא. נַפְתָּלִי יָדַע אֶת הַתְּשׁוּבָה, אֲבָל רַק בְּאֹפֶן כְּלָלִי. הוּא עוֹד לֹא הִסְפִּיק לַחֲשֹׁב עָלֶיהָ בְּנַחַת, הַפָּרָטִים עוֹד לֹא הָיוּ מְסֻדָּרִים בְּרֹאשׁוֹ וּמִשּׁוּם כָּךְ הִיא 'בָּרְחָה' מִמֶּנּוּ.

בִּלְשׁוֹן הַחֲסִידוּת נִקְרָא מַצָּב זֶה הַבְּרָקָה שֶׁל **חָכְמָה**, אַךְ לְלֹא **בִּינָה**. מִישֶׁהוּ מִכֶּם הִצְלִיחַ פַּעַם לִתְפֹּס בָּרָק בַּיָּדַיִם? גַּם אִם הַבָּרָק לֹא הָיָה נוֹשֵׂא מִטְעָן חַשְׁמַלִּי מְסֻכָּן — לֹא הָיָה הַדָּבָר מִתְאַפְשֵׁר. מְהִירוּת הָאוֹר הִיא עֲצוּמָה, וְאֵינָהּ מְאַפְשֶׁרֶת לָנוּ לִתְפֹּס אֶת הַהֶבְזֵק הַמַּבְרִיק אֶת הַשָּׁמַיִם. כַּאֲשֶׁר הַמּוֹרֶה שָׁאַל אֶת הַשְּׁאֵלָה, הִבְרִיק רַעְיוֹן הַתְּשׁוּבָה בְּמוֹחוֹ שֶׁל נַפְתָּלִי וְסָבִיר שֶׁאִם הָיָה מַמְתִּין לְכַמָּה שְׁנִיּוֹת שֶׁל מַחְשָׁבָה הָיָה הַהֶסְבֵּר שָׁגוּר בְּפִיו.

פָּרָה וְכַפְתָּאִים

אָז לָמָּה אֲנִי מְסַפֵּר לָכֶם עַל בְּרִיחָה שֶׁל מַחֲשָׁבָה מֵהַמֹּחַ? כִּי דָּבָר כָּזֶה יָכוֹל לִקְרוֹת לֹא רַק לְתַלְמִיד, אֶלָּא גַּם לְרַב, תַּלְמִיד חָכָם גָּדוֹל בַּתּוֹרָה, וְכָאן אָנוּ עוֹבְרִים לְמָשָׁל מְיֻחָד בְּמִינוֹ שֶׁלִּמֵּד רַבִּי הִלֵּל מִפָּארִיטְשׁ — רַבִּי הִלֵּל, שֶׁהָיָה

לע"נ חיה שרה בת ר' משה ע"ה נכתב ע"י הרב שילה אופן.

מִגְּדוֹלֵי חֲסִידֵי חַבָּ"ד בְּכָל הַדּוֹרוֹת וַחֲסִיד מֻבְהָק שֶׁל אַדְמוֹ"ר הָאֶמְצָעִי וְהַצָּמַח צֶדֶק. הַמָּשָׁל הַזֶּה מַסְבִּיר לָנוּ כַּיצַד אַכְזָבָה גְּדוֹלָה וּמַפַּח נֶפֶשׁ עֲשׂוּיִים לְהִתְגַּלּוֹת בַּהֶמְשֵׁךְ כְּשֶׁיֵּאָה שֶׁל הַצְלָחָה. הִנֵּה, תַּקְשִׁיבוּ:

תָּאֲרוּ לָכֶם שִׁעוּר שֶׁמּוֹסֵר רַב חָשׁוּב וְלוֹ קָהָל תַּלְמִידִים מְגֻוָּן. יֵשׁ שֶׁבָּאִים לִשְׁמֹעַ דִּבְרֵי מוּסָר וְחִזּוּק; יֵשׁ בָּאֵלּוּ שֶׁמְּעֻנְיָנִים בְּעִקָּר לִשְׁמֹעַ הַדְּרָכָה מַעֲשִׂית, כֵּיצַד עֲלֵיהֶם לְהִתְנַהֵג; וְיֵשׁ כָּאֵלּוּ שֶׁבָּאִים בְּעִקָּר בִּשְׁבִיל הָאֲוִירָה, כְּדֵי לְהִתְחַזֵּק מֵהִשְׁתַּתְּפוּת בְּשִׁעוּר תּוֹרָה, גַּם בְּלִי לְהָבִין אֶת כָּל הַנֶּאֱמָר בּוֹ. אֲבָל יֵשׁ תַּלְמִידִים מִסּוּג אַחֵר. לִפְעָמִים מְדֻבָּר בְּתַלְמִיד אֶחָד בִּלְבַד, שֶׁעֲבוּרוֹ הַשִּׁעוּר הוּא מַשֶּׁהוּ אַחֵר לְגַמְרֵי. אֶצְלוֹ הַשִּׁעוּר הוּא **ה—כ—ל**. דִּבְרֵי הַתּוֹרָה שֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ מֵהָרַב אֵינָם עוֹד תּוֹסֶפֶת שֶׁל מָנָה אַחֲרוֹנָה, צ'וּפָּה, אֶלָּא מַמָּשׁ אֲוִיר לִנְשִׁימָה שֶׁמְּחַיֶּה אוֹתוֹ. תַּלְמִיד כָּזֶה נִקְרָא תַּלְמִיד מֻבְהָק, וְזֹאת מִשּׁוּם שֶׁעֲבוּרוֹ הָרַב הוּא רַב מֻבְהָק. אֵיךְ אֶפְשָׁר לְהַבְחִין בְּכָךְ? אֶפְשָׁר לִרְאוֹת זֹאת עַל הָעֵינַיִם שֶׁלּוֹ. בְּשָׁעַת הַשִּׁעוּר הוּא מְרֻכָּז כָּל־כָּלוֹ בַּדְּבָרִים וּבוֹלֵעַ בִּשְׁקִיקָה כָּל דִּבּוּר שֶׁיּוֹצֵא מִפִּי רַבּוֹ. גַּם הַצְּפִיפוּת בַּמָּקוֹם לֹא מַפְרִיעָה לוֹ. מִיָּד לְאַחַר הַשִּׁעוּר הוּא יֵשֵׁב עִם עַצְמוֹ אוֹ עִם חָבֵר וְיַחַד יְנַסּוּ לְשַׁחְזֵר כָּל פְּרָט שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ.

מַשָּׁל מִתַּלְמִיד שֶׁכָּזֶה

יוֹם אֶחָד אֵרַע מִקְרֶה יוֹצֵא דֹּפֶן. לְאַחַר חֲצִי שָׁעָה שֶׁל שִׁעוּר, בּוֹ הָרַב פּוֹרֵס אֶת מִשְׁנָתוֹ בַּבְּהִירוּת וּבָעֲמִקּוּת הָאֲפְיָנִית לוֹ, מַשֶּׁהוּ מַתְחִיל לְהִשְׁתַּבֵּשׁ. בַּתְּחִלָּה מַבְחִין יְדִידֵנוּ, הַתַּלְמִיד הַמֻּבְהָק, שֶׁהָרַב קְצָת פָּחוֹת מְרֻכָּז בְּדְבָרָיו. הוּא אָמְנָם מַמְשִׁיךְ לְהַסְבִּיר אֶת הָרַעְיוֹן בּוֹ פָּתַח, אֲבָל לְלֹא הַהִתְלַהֲבוּת הָאֲפְיָנִית לוֹ. נִרְאֶה כִּי מַחֲשַׁבְתּוֹ נוֹדֶדֶת כָּעֵת לִמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים. הַתַּלְמִיד, שֶׁגַּם בְּמַהֲלַךְ שִׁעוּר רָגִיל צָרִיךְ לְהַשְׁקִיעַ מַאֲמַצִּים רַבִּים בִּקְלִיטַת תְּכֻנּוֹ וּבַהֲבָנָתוֹ, מִתְקַשֶּׁה כָּעֵת יוֹתֵר בִּמְלַאכְתּוֹ. כֵּן, אוּלַי נִשְׁמַע מְשֻׁגֶּה, אֲבָל לִמְאוֹר הַפָּנִים שֶׁל הָרַב בְּעֵת הַדִּבּוּר יֵשׁ הַשְׁפָּעָה רַבָּה עַל הֲבָנַת הַתַּלְמִיד, וְכָעֵת הָאֶתְגָּר עֲבוּרוֹ גָּדֵל.

בַּשָּׁלָב הַבָּא שָׁם הַתַּלְמִיד לֵב לַתּוֹפָעָה הַבָּאָה: תּוֹךְ כְּדֵי מִשְׁפְּטֵי הַהֶסְבֵּר שֶׁל רַבּוֹ, נִפְלֶטֶת פִּתְאוֹם מִלָּה שֶׁאֵינָהּ קְשׁוּרָה כְּלָל לַנּוּשָׂא. אִם עוֹד קֹדֶם לָכֵן הָיוּ סְפֵקוֹת, כָּעֵת הַדָּבָר בָּרוּר לוֹ — הָרַב פָּשׁוּט לֹא אִתּוֹ. הוּא מְשַׁדֵּר עַל גַּל אַחֵר. מַשֶּׁהוּ אַחֵר לְגַמְרֵי טוֹרֵד אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁל הָרַב.

וְאָז מַגִּיעָה עֲבוּר הַתַּלְמִיד מַכַּת הַמַּחַץ: הָרַב פָּשׁוּט מִשְׁתַּתֵּק. בָּאוּלָם מִשְׁתָּרֶרֶת דְּמָמָה מְבִיכָה. הָרַב עוֹצֵם אֶת עֵינָיו וְשׁוֹקֵעַ בְּמַחֲשָׁבוֹת בְּמֶשֶׁךְ דַּקּוֹת אֲרֻכּוֹת וּלְפֶתַע קָם מִכִּסְאוֹ, נוֹטֵל אֶת סְפָרָיו וְיוֹצֵא מֵהָאוּלָם. הַתַּלְמִיד קָם בְּבֶהָלָה מִמְּקוֹמוֹ וּמַסְפִּיק לִרְאוֹת אֶת רַבּוֹ נִכְנָס לְחַדְרוֹ וּמִסְתַּגֵּר בּוֹ.

אֲחוֹרֵי הַקְּלָעִים

מָה לְדַעְתְּכֶם קָרָה לָרַב בְּאוֹתָן דַּקּוֹת? מַדּוּעַ הִשְׁתַּבֵּשׁ מַהֲלַךְ הַשִּׁעוּר? לֹא, לֹא בִּגְלַל שֶׁנִּמְצָאָה טָעוּת. לָרַב אֵרַע בְּדִיּוּק מָה שֶׁהִתְרַחֵשׁ עִם נַפְתָּלִי שֶׁלָּנוּ. זוֹכְרִים? חָכְמָה לְלֹא בִּינָה. לַמְרוֹת שֶׁהָרַב הֵכִין אֶת הַשִּׁעוּר הֵיטֵב בְּבֵיתוֹ — רַעְיוֹן חָדָשׁ וּמַבְרִיק עָלָה בְּמוֹחוֹ, שֶׁמַּסְבִּיר אֶת כָּל הַנּוֹשֵׂא בְּדֶרֶךְ חֲדָשָׁה וּבְרוּרָה יוֹתֵר. אֲבָל אַתֶּם זוֹכְרִים מָה קוֹרֶה לְהַבְרָקָה שֶׁל חָכְמָה שֶׁלֹּא מִתְעַכְּבִים לְהָבִין אוֹתָהּ? נוּ, בֶּטַח, הִיא בּוֹרַחַת וְנֶעֱלֶמֶת, וְזֶה אוֹמֵר שֶׁאִם הָרַב מַמְשִׁיךְ אֶת הַהֶסְבֵּר הַקּוֹדֵם לֹא יִהְיֶה לוֹ פְּנַאי לִתְפֹּס אֶת הָרַעְיוֹן הֶחָדָשׁ, וְעַל כָּךְ הוּא לֹא מוּכָן לְוַתֵּר. זוֹ הַסִּבָּה שֶׁבְּאֶמְצַע הַהֶסְבֵּר לְתַלְמִידָיו הוּא הִשְׁתַּתֵּק וְעָצַר אֶת הַשִּׁעוּר.

שִׂימוּ לֵב: אֵצֶל הָרַב כָּךְ הוֹלֵךְ וּמִתְרַקֵּם הָרַעְיוֹן הֶחָדָשׁ וְנִבְנָה בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ לִתְפְאֶרֶת. אֲבָל כֵּיצַד מַרְגִּישׁ הַתַּלְמִיד בְּאוֹתָם רְגָעִים? עֲבוּרוֹ מִתְרַחֵשׁ דָּבָר אֶחָד בִּלְבַד: חֲרִבַּן הַבַּיִת! כָּל מָה שֶׁהִצְלִיחַ לְהָבִין עַד עַכְשָׁו — מִתְמוֹטֵט. תַּדְהֵמָה, בֶּהָלָה, חֲרָדָה, יֵאוּשׁ — אֵלּוּ מִקְצָת הַמִּלִּים הַמְּתָאֲרוֹת אֶת הַמִּתְחוֹלֵל בְּקִרְבּוֹ. בְּשָׂלֵב זֶה הוּא נוֹתֵר קֵרֵחַ מִכָּאן וּמִכָּאן, מִשּׁוּם שֶׁאֶת תִּכֶּן הַשִּׁעוּר טֶרֶם הִצְלִיחַ לְהָבִין, וְהַהֶסְבֵּר הֶחָדָשׁ שֶׁמַּמְצִיא כְּעֵת מוֹרוֹ וְרַבּוֹ — עוֹד לֹא קַיָּם.

מַשֶּׁהוּ חָדָשׁ מַתְחִיל!

הַתַּלְמִיד הַמְּבֻהָק שֶׁלָּנוּ חוֹזֵר לְאוּלָם הַשִּׁעוּרִים בְּפָנִים נְפוּלוֹת, מִתְיַשֵּׁב בְּכִסְאוֹ וּמַמְתִּין. לְפֶתַע נִפְתַּחַת הַדֶּלֶת וְלָאוּלָם נִכְנָס מוֹרוֹ וְרַבּוֹ, אֲבָל הַפַּעַם הוֹפָעָתוֹ שׁוֹנָה לְגַמְרֵי — פָּנָיו צוֹהֲלוֹת וְקוֹרְנוֹת אוֹר. וְהַתַּלְמִיד שֶׁלָּנוּ? נָכוֹן, הוּא עוֹד לֹא שָׁמַע אַף מִלָּה, אֲבָל הָאֶבֶן כְּבָר נָגְלָה מֵעַל לִבּוֹ. הָאֲרַת הַפָּנִים שֶׁל הָרַב מְבַשֶּׂרֶת הַכֹּל — הַשִּׁעוּר מַמְשִׁיךְ. מַמְשִׁיךְ? לֹא בְּדִיּוּק. כָּעֵת עוֹמְדִים לִשְׁמֹעַ רַעְיוֹן חָדָשׁ לְגַמְרֵי!

וּמָה לְדַעְתְּכֶם הַנִּמְשָׁל? אָכֵן, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נֶחֱרַב, וְאָנוּ כְּבָר בְּמֶשֶׁךְ שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת רוֹאִים בְּצַעַר אֶת הָרַב הָאָהוּב שֶׁלָּנוּ — אֶת ה' יִתְבָּרַךְ — הוֹלֵךְ וּמִתְרַחֵק מֵאִתָּנוּ, כְּבָיְכוֹל. שִׂיא הַצַּעַר הוּא כַּאֲשֶׁר מִשְׁתַּתֵּק הָרַב לְגַמְרֵי, כַּאֲשֶׁר בֵּית הַמִּקְדָּשׁ עוֹלֶה בַּלֶּהָבוֹת.

אֲבָל מָה קוֹרֶה בֶּאֱמֶת מֵאֲחוֹרֵי הַקְּלָעִים? אֵיזֶה רַעְיוֹן חָדָשׁ כְּבָר עוֹלֶה בְּדַעְתּוֹ שֶׁל ה'? אָכֵן: **הַגְּאֻלָּה הָאֲמִתִּית וְהַשְּׁלֵמָה!** בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַנֶּחֱרָב מְפַנֶּה אֶת מְקוֹמוֹ לָרַעְיוֹן הַמְּחֻדָּשׁ — **בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי וְהַנִּצְחִי!**

שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ!
שַׁבָּת שָׁלוֹם וּמְבֹרָךְ!

כ"ו

להתגייס או ללמוד תורה?

הרעשים התקשורתיים, הפוליטיים והציבוריים — העמוסים לעיפה גם באג'נדות ופוזיציות לא ענייניות — מסיחים לעתים את הדעת ממבט תורני פנימי, שקול ומאוזן. גם בלי לפרוש את היריעה הרחבה של השיקולים ולהכריע על פי דעת תורה — כזו המתייחסת גם למצב הרצוי לכתחילה וצריכה לפסוק גם לפי המצוי הדיעבדי — עלינו להטות אזן לקול הפנימי, למה שה' רוצה לומר לנו מתוך קולות המציאות.

ראשית, עלינו לזכור ש'נמות אם לא נתגייס': "ובחרת בחיים" פירושו התגייסות מלאה למלחמה של החיים והטוב כנגד המות והרע. מי שלא מתגייס למלחמה הזו — לא מתחיל לחיות. אבל מי שמתגייס — מנצח (וזוכה לחיי נצח). ההתגייסות הפנימית הזו היא יסוד הכל, והיא צריכה לבוא לידי ביטוי גם בבית המדרש וגם בשדה הקרב.

ועוד, גם בהיבטים השליליים של חוק־גיוס שלא על פי דעת־תורה, הכולל מזימת בטול־התורה של שופטי הבג"ץ והיועצים המשפטיים — צריכים לזהות את היד המכוונת של ה' (שכל השופטים והיועצים הם 'בובות' בהם הוא משחק) ואת הקריאה שלו שלימוד התורה שלנו יהיה "בכל מאדך", עם כל התוקף והמסירות של עמידה בנסיון.

ההיבטים האקטואליים הללו עולים מתוך שני המאמרים הפותחים את הגליון השבוע — מאמר קצר ומאלף על היחס בין בירורים, יחודים ונסיונות ומאמר ארוך על האמונה שחייבת להפיח רוח חיים במלחמה ולהביא אותה עד לנצחון (הממשיך את השיעור על דברי ראש המוסד גופמן בגליון הקודם).

להצטרפות למפיצי נפלאות:
itiel@pnimi.org.il
bit.ly/niflaot-85
052-4295164 או סְרקו:

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?
שלח דוא"ל: itiel@pnimi.org.il
רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי־פון:
079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים